nä oli hänen täytynyt lähteä Balakin luota, sillä Herra oli pitänyt huolta kunniastansa, ja Bileamin täytyi taipua Herran käden alle. Bileam ei ottanut Herran johdatusta parannukseksensa. Mielenkatkeruudessa hylkäsi hän Herran tien ja rupesi wihaamaan Israelia, — samaa, jota oli niin ylewillä sanoilla siunannut. Kotimatkallaan hän poikkesi Midianilaisten tykö ja antoi heille neuwon, millä lailla Israelilaiset saataisiin luopumaan Jumalastansa (31, 16). Bileam hywin tiesi, että Israelin onni ja woima oli heidän Jumalassansa. Näin oli Bileam kääntynyt Jumalan waltakunnan wihollisten puolelle. Hän neuwoi Midianilaisia kutsumaan Israelilaisia epäjumalan **Baal-Peorin** juhliin. Tämä oli olewinaan ystäwyyden osoitusta, mutta perkeleellinen wiekkaus piili tämän alla. Midianilaiset ja Moabilaiset seurasiwat annettua neuwoa; Israelilaiset mieltyiwät Baal-Peorin palwelukseen ja rupesiwat tekemään huorin Moabilaisten ja Midianilaisten tytärten kanssa. Irstaisuus kuului nimittäin Baal-Peorin palwelukseen.

Tämän Israelin lankeemuksen tähden julmistui Herran wiha Israelia kohtaan, ja hän käski Mooseksta asettamaan tuomarit, joitten tuli antaa hirttää kaikki, jotka oliwat tehneet itsensä syypääksi Baal-Peorin huoruuteen. Samalla lähetti Herra myös rangaistuksen kansan sekaan. Kaikkiaan hukkui nyt Israelin kansasta 24,000 henkeä. Se oli huoruuden palkka. Tämän Herran rangaistuksen kestäessä osoitti ylimmäisen papin Eleasarin poika **Pinehas** intoansa Herran kunnian puolesta, kun hän tappoi Simeonin suwun päämiehen tämän huoratessa Midianilaisen ruhtinaan tytären kanssa. Pinehaan kiiwaus Herran puolesta aikaansai sen, että Herra poisti rangaistuksen kansasta.

Näitten tapausten jälkeen kuului Herran sana Moosekselle: „Ahdistakaa Midianilaisia ja lyökää heidät." Ja nyt alkoi Herran kosto Midianilaisille. Mooses walitsi 1000

miestä kustakin sukukunnasta, siis 12,000 yhteensä, ja nämä läksiwät Pinehaan johdossa Midianilaisia wastaan. Tämä oli Herran sota, ja sangen raskaasti lankesi Herran käsi Midianilaisten päälle. Ilotorwien kaikuessa toimittiwat Israelin sotilaat tehtäwänsä ja hukuttiwat 5 Midianilaisten kuningasta; myöskin Bileam Beorinpoika sai tässä surmansa. Midianilaisten waimoja ja poikalapsiakaan ei säästetty; ainoastaan tyttölasten sallittiin jäädä eloon Israelilaisten keskeen. Sangen suuri saalis, sekä kaikellaista karjaa että kultakaluja, joutui Israelilaisten käsiin. Puolet tästä saaliista lankesi sodassa woittajille, toinen puoli kansalle. Woittajat taas kantoiwat osastaan suuria lahjoja „ylennysuhriksi" Herralle. Israelin sotajoukosta ei kaatunut ainoatakaan miestä (31, 49). — Näin käwi Midianilaisten, kun he kawalasti tahtoiwat Israelia wietellä. Sellaisen lopun sai profetta Bileam Beorin poika.

Suuria ja tärkeitä opetuksia antaa meille tämä Bileamin kertomus. Jospa waan kaikki, jotka tahtowat Herraa peljätä ja sanowat sitä tekewänsä, ottaisiwat näistä waarin. Monet, monet owat joutuneet itsekkäisyytensä, ylpeytensä ja kunnianhimonsa waltaan ja Herran tahdon tottelemisen unohtaneet, juuri niinkuin Bileam. Monet tahtowat opettaa, Jumalan sanaa selittää ja Jumalan töitä tehdä, mutta noudattawat tässä oman järkensä ja mielitekojensa waatimuksia, niinkuin Bileam teki. Moni on saanut Herralta muistutuksia, — niinkuin Bileam sai muistutuksen waeltaessaan Balakin antaman kunnian perään, — mutta ei ole niistä huolinut eikä parannusta tehnyt. Herra waroittaa meitä apostoliensa kautta Balaamin (Bileamin) opista ja esimerkistä (2 Piet. 2, 15; Juud. 11; Ilm. 2, 14). Mitä suuremmat lihalliset edut owat ja tarjotaan, sitä suuremmassa waarassa on kristitty. Wihollisemme perkele käy ympäri etsien, kenen woisi niellä. Kauheata on, kun ihminen alottaa hengessä ja lopettaa lihassa, niinkuin Bileam teki. Kun lu-

emme Bileamin kertomuksen, on meillä syytä muistaa Herramme waroituksia wääristä profetoista (Matt. 7, 15), kahden herran palwelemisesta (Matt. 6, 24) ja erittäinkin hänen peljättäwät sanansa: „Moni sanoo minulle sinä päiwänä: Herra, Herra, emmekö me sinun nimes kautta ennustaneet, ja sinun nimelläs ajaneet ulos perkeleitä ja olemme sinun nimes kautta monta wäkewätä työtä tehneet? Ja silloin minä heille tunnustan: en minä teitä ikänä tuntenut; menkäät pois minun tyköäni, te wäärintekijät" (Matt. 7, 22. 23.) — Meidän kaikkien tulee aina uusiin toimiin ryhtyessämme ja oudolle waellukselle lähtiessämme sanoa niinkuin Herran palwelija Mooses: **Jollei sinun kaswos käy edellä, niin älä wie meitä tästä ulos** (2 Moos. 33, 15). Silloin toimemme ja waelluksemme eiwät tuota meille onnettomuutta, niinkuin matka Balakin luo tuotti Bileamille.

---

39. Mooses muistuttaa kansalle lain säännöt. Moosesken hywästi-jättö ja kuolema.

Num. 26 l. — Deut. 1—34 l.

Herran rangaistustuomio oli niinmuodoin kohdannut Israelin wihollisia itäpuolella Jordania, ja Israelin kansa asui leirissä „Moabin kedoilla" walmiina waeltamaan yli Jordanin ja omistamaan perintönsä Kanaanmaassa, luwatussa maassa. Mutta Mooses ei saanut heitä sinne johdattaa; niinhän Herra jo ennen oli sanonut. Aika oli tullut, jolloin Moosesksen piti eroaman toimestansa ja kokoontuman kansansa tykö. Tärkeä muutos oli tapahtuwa Israelin johdannossa ja samalla tärkeä käännekohta Israelin historiassa. Sentähden piti tämä muutos walmistettaman erityisten toimien kautta.

Sen rangaistuksen jälkeen, joka oli Israelilaisia kohdannut huoruuden tähden Moabilaisten ja Midianilaisten kanssa, puhui Herra Moosekselle ja käski häntä lukemaan

Israelin lasten joukon. Sinailla tapahtunut wäenlasku oli kadottanut merkityksensä sen hylkäämistuomion kautta, jonka kansa oli Kadeksessa tapahtuneitten seikkojen tähden wetänyt päällensä. Kaikki silloin lasketut miehet, paitsi Joosuaa ja Kalebia, oliwat kuolleet korwessa (4 Moos. 26, 64, 65). Nyt, kun uusi sukupolwi oli walmiina astumaan Kanaanmaahan, piti niitten luku laskettaman, joitten oli määrä Herran sotajoukkona täyttää uhkatuomiot jumalattomia pakanoita kohtaan ja walmistamaan sijaa Israelille luwatussa maassa. Mooses teki, niinkuin Herra oli käskenyt, ja luki pappi Eleasarin kanssa kunkin sukukunnan sotaan kelpaawaiset miehet, jotka oliwat kahdenkymmenen wuotiset ja sen ylitse. Juudan sukukunta oli suurin. Siinä oli 76,500 miestä. Yhteensä oli koko Israelissa 601,730 miestä, siis 1,820 wähemmin kuin edellisessä wäenlaskussa. Lewiläiset eiwät ole tähän lasketut. He luettiin kaikki miespuolet kuukauden wanhasta ja sen ylitse, ja heidän lukunsa oli 23,000. Yhteydessä tämän wäenlaskun kanssa antoi Herra myös muutamia määräyksiä tulewan maanjaon suhteen. Kunkin sukukunnan piti saaman oma rajoitettu alueensa perinnöksi. Wäkirikkaammille sukukunnille oli annettawa isommat alueet ja pienemmille pienemmät. Kuitenkin oliwat nämä alueet määrättäwät ja kullekin sukukunnalle jaettawat arwan kautta.

Kun kansan luku oli laskettu, sai Mooses Herralta uuden muistutuksen siitä, että hänen poislähtönsä hetki lähestyi. Mutta myöskin soi Herra hänelle lohdutuksen. Herra käskee Moosesta astumaan Abarimin wuorelle*) katselemaan sitä maata, joka Israelin lapsille annetaan. Ja wielä sanoo Herra: „koskas sen nähnyt olet, niin sinäkin kootaan kansas tykö, niinkuin weljes Aaron on koottu. Sillä te olitte minun sanalleni kowakorwaiset —." Sangen nöyryyttäwä oli tämä puhe Moosekselle. Hän, Israelin kansan uskollinen johtaja, ei todellakaan saa astua luwattuun maa-

*) Katso s. 280 ja 287.

han, koska hän on rikkonut Herraa wastaan! Herran palwelija Mooses alistuu nöyrästi; hän ei walita eikä syytä Jumalata liiallisesta ankaruudesta. Hän pyytää ainoastaan, että Herra, „kaiken lihan henkein Jumala"' asettaisi yhden miehen johtamaan kansaa, „ettei Herran kansa olisi niinkuin lampaat ilman paimenta." Mooses on uskollinen toimessaan loppuun asti. Herra kuuleekin tämän pyynnön, ja käskee Moosesta, että hän ottaisi Joosuan, Nunin pojan, „jossa Henki on", panisi kätensä hänen päällensä ja asettaisi hänet pappi Eleasarin ja koko kansan eteen. Mooseksen piti panna „kunniastansa" Joosuan päälle, „että kaikki kansa Israelin lapsista olisiwat hänelle kuuliaiset." Joosuan piti nyt tästä lähtien johtajatoimessaan astua papin Eleasarin eteen ja hänen kauttansa kysyä Herralta neuwoa „walkeuden säädyllä" („Urim ja Thummim", katso s. 245). Ylimmäisen papin wirka oli nyt olewa se wälikappale, jonka kautta Herra antaa neuwojaan ja käskyjään. Tästä näemme, että Mooses oli korkeampi Joosuaa ja muita Israelin kansan johtajia. Sillä Moosesta oli Herra puhutellut, niinkuin joku puhuttelee ystäwäänsä, ilman mitään wälikappalta. Mooses teki kaikki, niinkuin Herra käski; hän asetti Joosuan pappi Eleasarin ja koko Israelin kansan eteen ja laski kätensä hänen päällensä, antaen hänelle täten Jumalan puolesta woiman ja arwon olemaan kansan johtajana.

Rubenin ja Gadin sukukunnilla oli paljon karjaa; sentähden tuliwat he Mooseksen luo ja pyysiwät saada asettua asumaan äsken walloitettuun Amorilaisten maahan, joka oli karjanlaitumista rikas. Mutta Mooses nuhteli heitä ankarasti siitä, että tahtoiwat asettua rauhaan ennenkuin Israelille luwattu maa oli walloitettu. Silloin lupasiwat Rubenilaiset ja Gadilaiset mennä muitten Israelilaisten kanssa yli Jordanin maata walloittamaan ja pyysiwät waan saada rakentaa pihatoita karjallensa ja kaupunkeja, joissa lapsensa sillä aikaa asuisiwat, kuin he oliwat sodassa. Moo-

ses suostui nyt antamaan heille perintöä itäpuolella Jordania ja käski Eleasaria, Joosuata ja Israelin ylimmäisiä pitämään huolta siitä, että kaikki tapahtuisi tehdyn suostumuksen mukaan. Jos eiwät Rubenilaiset ja Gadilaiset lupauksensa mukaan warustettuina seuraisi Israelia yli Jordanin, niin piti heille annettaman perintö muitten kanssa Kanaanmaalla. Rubenin suwulle määrättiin nyt alue Kuolleen meren itäpuolella Arnon joesta pohjoiseen päin. Gad sai asuntopaikkansa Rubenin pohjoispuolella pitkin Jordanin wartta. Manassen sukukunta oli etupäässä ollut osallinen Basanin walloittamisessa, ja sille määrättiin siis asuinsijaksi tämä maa Jabbok wirrasta pohjoiseen. Manasse sai myös periä muitten kanssa Kanaanmaalla, joten toinen osa heistä tuli asumaan itäpuolella Jordania, toinen länsipuolella.

Siihen aikaan rukoili Mooses Herraa, että Herra antaisi hänen mennä luwattuun maahan, nähdäkseen sen ihanuutta. Mutta Herra ei kuullut hänen rukoustansa, waan sanoi: „sinulla on kyllä, älä minulle siitä asiasta enempää puhu“ (5 Moos. 3, 23 ss). Kuitenkin käski Herra Moosesta nousemaan Pisgan kukkulalle ja sieltä katselemaan maata. Herra ei jätä uskollista palwelijataan lohdutusta ja wakuutusta waille, kun tämä sitä tarwitsee. Hän wahwisti Mooseksen näkywoiman, niin että Mooses, luodessaan silmänsä Jordanin toiselle puolelle yli Kanaanmaan, sai katsella maan ihanuutta ja sydämmessään iloita Jumalan lupauksien warmuudesta.

Kun Mooses siis tiesi poislähtönsä olewan lähellä, kokosi hän Moabin kedoilla kansan ja muistutti heille kaikki suuret työt, mitkä Herra oli heitä kohtaan tehnyt korpiwaelluksen aikana, sekä teroitti heidän mieleensä lain säännöt. Toiset näistä säännöistä oliwat jo ennen annetut kansalle; joten ne nyt uudistettiin; toiset taas oliwat uusia, ja entisten selityksiksi ja täytteeksi annetut. Neljäntenäkymmenen-

tenä wuonna Egyptistä lähtemisen jälestä 11:n kuukauden 1 p:nä alkoi Mooses tämän puheensa kansalle. Samaan aikaan hän myös sen kirjoitti kirjaan (5 Moos. 31, 24), joten se jäi Israelille säilytettäwäksi. Meillä löytyy se Raamattumme 5:nnessä Mooseksen kirjassa.

5:s Mooseksen kirja kantaa nimen **Deuteronomion,** joka merkitsee: toinen eli uudistettu laki. Mooseksen kirjain jako wiiteen kirjaan on nähtäwästi kreikkalaisten raamatunkääntäjäin työtä, jonkatähden kirjain alkuperäiset nimetkään eiwät ole hebrealaisia, waan kreikkalaisia. Näitten kirjain nimet owat järjestyksessä seuraawat: **Genesis,** alku eli synty; **Exodus,** uloslähtö; **Lewiticus,** lewiläinen eli pappein kirja; **Numeri,** luwunlasku ja **Deuteronomion.** Wiides kirja on, samoin kuin edellisetkin kirjat, Mooseksen kirjoittama. Monessa kohden näissä kirjoissa sanotaan, että Mooses kirjoitti tapaukset kirjaan. Kuitenkin on mahdollista, että Mooses kirjoituksissaan joskus käytti wanhoja lähteitä sekä että muistutuksia jossakin paikassa myöhemmin on lisätty. Kirjan loppu-osa, Mooseksen kuolemasta, on tietysti toisen lisäämä.

Tämä Mooseksen puhe Israelin lapsille Moabin kedoilla on niinkuin suurellainen saarna. Se jakaantuu seuraawasti:

Luwut 1 — 4. Historiallinen johdanto, jossa osoitetaan Herran hywät työt ja uskollisuus Israelia kohtaan.

„ 5 — 28. Käskysanojen selitys ja lain sääntöjen teroittaminen Israelille.

„ 29—30. Loppusanat.

Johdannossa Mooses, puhuttuansa Jumalan suurista töistä Israelia kohtaan, waroittaa kansaa, sanoen muun muassa: „Sillä kuka kansa on niin suuri, jota Jumala on niin läsnä, kuin Herra Jumalamme on meitä, niin usein kuin me häntä rukoilemme?“ „Niin karta itseäs ja warjele sielus sangen wisusti, ettet unhottaisi niitä, mitä silmäs owat nähneet, ettei ne läksisi sydämmestäs kaikkena elinaikanas; ja julista niitä lapsilles ja lasten lapsille“. „Niin kawahtakaat itseänne, ettette unhottaisi Herran

Jumalanne liittoa, jonka hän on tehnyt teidän kanssanne." Rangaistustuomio on kohtaawa Israelia, jos kansa unhottaa Jumalansa liiton ja wihoittaa hänen, sillä Herra on „kuluttawainen tuli ja kiiwas Jumala." Sen johdosta sanoo Mooses: „Niin minä tänäpänä kutsun taiwaat ja maan todistajaksi teitä wastaan, että te totta äkistä peräti hukutte siitä maasta, johonka te menette Jordanin ylitse, omistamaan sitä. Ette tule kauan elämään siinä, waan te peräti hukutetaan. Ja Herra hajoittaa teitä kansain sekaan." Mutta Herra kuitenkin aina pitää liiton ja osoittaa armonsa Israelin kansalle, silloinkin kun se on tehnyt pahaa Herraa wastaan. Sentähden lausuu Mooses nämä lohduttawaiset sanat: **Jos sinä silloin siellä etsit Herraa sinun Jumalaas, niin sinä löydät hänen, kun etsit häntä kaikesta sydämmestäs ja kaikesta sielustas. — Sillä Herra Jumalas on armollinen Jumala, ei hän sinua hylkää, eikä kadota sinua, eikä unhota isäis liittoa, jonka hän heille on wannonut.**

Kymmenen käskyä, joista Mooses sitten pää-osassa puhuu, ja kaikki Herran antamat säännöt owat Israelille sangen tärkeät; ne owat sille elin-ehtona. Sentähden sanoo Mooses niistä: „Niin pankaat nyt nämä minun sanani sydämmeenne ja mieleenne, ja sitokaat niitä merkiksi käsiinne, ja antakaat ne olla muistoksi silmäinne wälissä*). Ja opettakaa niitä lapsillenne, niin että puhut niistä huoneessa istuissas, tiellä käydessäs, maata pannessas

*) Erittäinkin tämän lauseen johdosta ottiwat myöhemmät Juutalaiset tawakseen kirjoittaa raamatunlauseita ja panna ne nahkasta tehtyyn pieneen koteloon, joka sitten, erittäinkin rukouksen ajaksi, nahkawöitten kautta sidottiin otsaan ja myöskin wasempaan käsiwarteen lähelle sydäntä.

ja noustessas. Ja kirjoita ne huonees pihtipieliin ja portteihis." „Katso minä asetan tänäpänä teidän eteenne sekä siunauksen että kirouksen: Siunauksen, jos te kuuliaiset olette Herran Jumalanne käskylle, kuin minä tänäpänä teille käsken; Kirouksen, jos ette tottele Herran Jumalanne käskyä, waan poikkeette siltä tieltä, kuin minä teille tänäpänä käsken, niin että waellatte muitten jumalain jälkeen, joita ette tunne."

Kuinka ylewät, kuinka täynnä korkeata wiisautta, ja samalla kuinka lohduttawaiset owat nämä Moosekſen sanat! Näistä näkyy, että Herra oli uskollisen palwelijansa itse opettanut ja hänelle runsaasti antanut Hengestänsä. Mooses puhuu myöskin kansalle siitä profetasta, jonka Jumala on herättäwä Israelista. Herra oli jo Sinailla ilmoittanut tämän asian Moosekselle, ja Mooses puhuu nyt sen kansalle. Herra oli sanonut Moosekselle: **Minä herätän heille profetan heidän weljistänsä, sinun kaltaises; ja minä panen minun sanani hänen suuhunsa: hän puhuu heille kaikkia, mitä minä hänen käsken.** Se ainoa, erinomainen profetta, profetta ennen kaikkia, jota tässä ennustetaan, ei ole kukaan Wanhantestamentin profetoista, eikä myöskään mikään profetallisuuden aate, waan meidän Wapahtajamme Jesus Kristus. Hän on se Israelissa syntynyt profetta, josta Mooses puhui, ja joka oli Mooseksen kaltainen (Joh. 1, 46. 5, 45. 46. 6, 14; Ap. t. 3, 22. 23, 7, 37). Hän oli Mooseksen kaltainen, Jumalan asettama wälimies ja opettaja, samoin kuin Mooses, mutta hän oli Moosesta paljon suurempi, sillä hän oli suuremman ja täydellisemmän liiton wälimies (Hebr. 3, 3—6).

Loppusanoissa muistuttaa Mooses wielä Herran liiton wahwuutta ja yleisyyttä. Hän sanoo: „Niin pitäkäät nyt nämä liiton sanat, ja tehkäät niitten jälkeen, että te

toimellisesti tekisitte kaikki, mitä te teette. Te seisotte kaikki tänäpänä Herran Jumalanne edessä: ylimmäiset teidän sukuwuistanne, teidän wanhimpanne ja teidän esimiehenne: joka mies Israelissa; teidän lapsenne, teidän waimonne ja sinun muukalaises, joka leirissäs on, sinun puus hakkaajasta niin wetes ammentajaan asti: käydäkses Herran Jumalas liittoon ja siihen walaan, kuin Herra Jumalas teki sinun kanssas tänäpänä." Hän päättää puheensa näillä merkillisillä sanoilla: **Minä otan tänäpänä taiwaan ja maan todistajaksi teistä, että minä panin teidän eteenne elämän ja kuoleman, siunauksen ja kirouksen: niin walitse elämä,** että sinä ja siemenes eläisit; että rakastaisit Herraa Jumalatas ja kuulisit hänen ääntänsä, ja riippuisit hänessä kiinni; sillä hän on sinun elämäs ja sinun pitkä ikäs, ettäs pysyisit siinä maassa, kuin Herra isilles Abrahamille, Isaakille ja Jaakobille wannoi, heille antaaksensa."

Kun Mooses oli lopettanut nämä puheensa, ilmoitti hän juhlallisesti Israelin kansalle, että Joosua oli käypä heidän edellänsä ja johdattawa heidät Kanaanmaahan, ja wakuutti heille: „Olkaat wahwat ja hywässä turwassa — —; sillä Herra Jumalas itse waeltaa sinun kanssas, hän ei jätä sinua eikä hylkää sinua." Myöskin sanoi hän nyt Joosualle „koko Israelin silmäin edessä": „Ole wahwa ja hywässä turwassa; sillä sinä johdatat tämän kansan siihen maahan, jonka Herra on heidän isillensä wannonut, heille antaaksensa, ja sinä jaat tämän heille perinnöksi heidän keskellänsä. Mutta Herra, joka itse käy sinun edelläs, on sinun kanssas; ei hän jätä sinua, eikä hylkää sinua: älä pelkää, äläkä hämmästy."

Sen jälkeen, kun Mooses oli kirjoittanut kaikki lain sanat kirjaan, antoi hän tämän kirjan papeille ja Israelin

wanhimmille ja käski heitä wielä kerta, että laki oli luettawa koko Israelin kansan edessä joka seitsemäntenä wuonna, Sabattiwuonna, Lehtimajan juhlan aikana. Myöskin käski hän pappeja laskemaan tämän lakikirjan Jumalan liiton arkin siwulle, „että se olisi siinä todistuksena" Israelia wastaan.

Ennen Moosekſen poislähtöä osoitti Herra itse wielä erinomaista huolenpitoaan Israelin kansasta. Herra käski Moosesta kutsumaan Joosuata ja menemään hänen kanssaan seurakunnan majaan; siellä oli Herra itse antawa Joosualle käskyn. Mooses teki niinkuin Herra käski. Ensi kerran seisoi nyt Joosua Moosekſen rinnalla Herran ilmestystä wastaanottamassa. Joosualle tämä oli juhlallinen ja tärkeä hetki. Hän saikin kuulla ja nähdä, mitä hän ei sitä ennen ollut kuullut eikä sen jälkeenkään saanut kuulla. „Herra ilmestyi majassa, pilwen patsaassa; ja pilwen patsas seisoi majan owella." Silloin Herra puhui Moosekselle, kuinka Israelin kansa on „juoksewa huoruuteen sen maan epäjumalain perään", ja on unohtawa Herran ja rikkowa liiton, ja kuinka Herra sillä ajalla on hylkääwä heidät ja peittäwä kaswonsa heiltä sekä on antawa paljon pahuuden ja ahdistuksen tulla heidän päällensä. Ja edelleen sanoo Herra: „Niin kirjoittakaat nyt itsellenne tämä wirsi, ja opeta se Israelin lapsille: aseta se heidän suuhunsa: että tämä wirsi olisi minulle todistajaksi Israelin lapsia wastaan. — — Ja koska niin suuri pahuus ja ahdistus käsittää heidän, niin tämä wirsi wastaa heitä todistukseksi: sillä ei sitä pidä unhotettaman heidän siemenensä suussa." Tämä wirsi, jonka Mooses ja Joosua kuuliwat Herran suusta, on koko Raamatussa ainoa, jonka Herra itse on ihmisille opettanut. Jumalan Poika, Isän „olennon juurikuwa", joka oli pilwipatsaassa johdattanut Israelia kaiken matkaa, ja joka oli Sinailla waeltanut Moosekſen kaswojen edessä ja hänen korwainsa kuullen ylistänyt Isää,

hän täsjätin lausui wirren sanat Moosetsen ja Joosuan kuullen, ja Mooses kirjoitti sen kohta sinä päiwänä ja opetti sen Israelin lapsille. Tämä ihana ja majestetillinen wirsi ylistää ensin Isää Jumalaa hänen suurista hywistä töistään, jotka hän on Israelin kansaa kohtaan osoittanut; sitten surkutellaan Israelin kansan uppiniskaisuutta ja turmellusta sekä lausutaan Jumalan ankara rangaistustuomio Israelin yli, kuinka Herra on kääntäwä kaswonsa heistä pois, ja lopuksi osoittaa Jumalan Poika, kuinka hän armahtaa ja auttaa niitä sorretuita Israelin lapsia, jotka häneen uskaltawat. Wirsi päättyy seuraawaan ihanaan riemuhuudahtukseen: **Riemuitkaat te kaikki, jotka olette hänen kansansa: sillä hän kostaa palwelijainsa weren. Ja kostaa wihollisillensa, ja sowittaa maansa ja kansansa.**

Suuri ja ihmeteltäwä on Herra Jumalamme armossaan ja laupeudessaan! Hän tietää, että Israelin kansa on hänet hylkääwä ja juokсewa epäjumalien perään, ja kuitenkin hän yhä uskollisesti kurittaa ja johdattaa kansaa sekä julistaa sille suuren armonsa!

Herra antoi täsjä tilaisuudessa wielä Joosualle käskyn ja wakuutuksen, kun hän hänelle sanoi: „Ole wahwa ja urhoollinen; sillä sinä johdatat Israelin lapset siihen maahan, kuin minä wannoin heille: ja minä olen sinun kanssas."

Moosetsen, Herran palwelijan, poislähdön aika oli tullut. Hänen päiwätyönsä oli nyt tehty ja hänen piti kokoontuman kansansa tykö. Herra antoi hänelle selwän käskyn, että hän astuisi ylös Nebon wuorelle ja kuolisi sillä wuorella. Aaron oli kuollut Horin wuorella, ja nyt täytyi Moosetsen kuolla Nebon wuorella. Ei kumpanenkaan saanut astua luwattuun maahan, sillä he oliwat Kadeksessa rikkoneet Herraa wastaan. Pyhä ja wanhurskas on Jumala! Kuka saattaa hänen tuomioitansa tutkia ja hänen

teitänsä käsittää? Dawid lankesi huorintekoon ja murhaan, Pietari kielsi Herran; kuitenkaan he eiwät kuolleet näitten syntiensä tähden. Kuka tahtoo Herran kaikkiwaltiaan kanssa riidellä? Yhtykäämme waan niihin sanoihin, jotka Mooses, Herran käskystä, opetti Israelin lapsille: **Antakaat meidän Jumalallemme suuri kunnia! Hän on kallio, hänen työnsä owat laittamattomat; sillä kaikki hänen tiensä owat oikeat: wakaa on Jumala ja ilman wääryyttä, hän on hurskas ja oikea.** Amen.

Ennenkuin Mooses astui ylös Nebon wuorelle, lausui hän siunauksen kullekin Israelin sukukunnalle, niinkuin Jaakob ennen oli siunannut lapsensa. Siunauksensa lopulla lausuu Mooses: „*Autuas olet sinä, Israel, kuka on sinun kaltaises? Oi sinä kansa, joka Herrassa autuaaksi tulet, joka on sinun apus kilpi ja kunnias miekka.*“ Senjälkeen astui Mooses ylös wuorelle. Hän oli siihen aikaan 120 ajast'ajan wanha. Hän ei tosin enään niinkuin ennen woinut „käydä ulos ja sisälle“ (31, 2) (s. o. olla täydessä toimessa) Israelin kansan kesken, mutta hän oli wielä täydessä elinwoimassaan ja henkensä wirkeydessä; „hänen silmänsä eiwät olleet pimenneet, eikä hänen elämänsä neste ollut lakastunut.“ Mooses siis, samoin kuin Aaron, ei kuollut mihinkään tautiin eikä heikkoudesta, waan Herran käskyn jälkeen. Terweenä ja luultawasti aiwan yksinänsä (Raamattu ei ainakaan mainitse mitään seuralaisista) astui Mooses Abarimin wuorelle ja Nebon kukkulalle. Täällä kuoli Herran palwelija, ja Herra itse hautasi hänet „laaksoon“ s. o. wuoren ylängöllä kukkulain wäliin. Suurella kunnioituksella ja kaipauksella mahtoi Israelin kansa katsella Moosekseen lähtöä wuorelle. Sillä kansassa wallitsi tätä nykyä wakawa mieli ja luottamus Jumalan lupauksiin. He kaipasiwat Moosesta ja walittiwat häntä 30 päiwää.

Kuolema on synnin palkka ja sentähden piti Mooseksenkin kuolla. Mutta Herra kunnioitti Moosesta sillä, että hän itse hänet hautasi. Eliasta kertoo Raamattu, että hän otettiin eläwältä taiwaisiin, joten hänen ruumiinsa muuttui kirkastuneeksi eli hengelliseksi ruumiiksi. Mutta kun Mooses haudattiin, on luultawaa, että Herra jätti hänen ruumiinsa katoawaisuuden alaiseksi odottamaan Kristuksen ylösnousemista, sillä Kristus on „uutinen nukkuneista" (1 Kor. 15, 20). Mooses on kuitenkin kunniaan mennyt, waikka hänen tomumajansa purjettiin ja jätettiin odottamaan kirkastumistaan. Kristuksen wuorella ilmestyi hän Elian seurassa ja puheli Jesuksen Kristuksen kanssa hänen kärsimisestään ja kuolemastaan. Mooses elää rauhassa ja kirkkaudessa. Ei ole hänellä enää taisteltawaa Egyptin kuningasta eikä uppiniskaista kansaa wastaan; ei tarwitse hänen enää olla pelonalaisena ja ahdistuksessa. Ihana on se kirkkaus, jossa Mooses nyt on. Sentähden oli opetuslapsillakin kirkastuksen wuorella „hywä olla", kun he kirkkaudessa näkiwät Mooseksen ja Elian. „Joka tahtoo näitä pyhiä ihmisiä, patriarkkoja, profettoja ja apostoleita nähdä, odottakoon muuttumista ja Kristuksen tykö pääsemistä, sillä hänen luonansa he owat" (M. F. Roos).

Sen jälkeen ei ole „yhtään profettaa noussut Israelissa Mooseksen wertaista, jonka Herra tunsi kaswoista niin kaswoihin." Mooses „oli uskollinen kaikissa hänen huoneessansa, niinkuin palwelija", mutta Kristus, joka on tullut uuden, täydellisemmän liiton wälimieheksi, on Moosesta suurempi. Pojalle ja meidän ylimmäiselle papillemme on iankaikkinen kunnia annettawa. Jumala on palwelijatansa Moosesta kuitenkin suuresti korottanut, sillä Raamattu kertoo meille, että ne, jotka owat woittaneet ja iankaikkisissa majoissa kanteleilla ylistäwät Jumalata hänen kirkkaudessaan, **weisaawat Mooseksen, Jumalan palwelijan, wirttä ja Karitsan**

wirttä (Ilm. 15, 2—4). Suokoon Herra, että sitä pääsemme weisaamaan!

C. Joosuan aika.

40. Joosua johtaa kansan yli Jordanin. Jerikon walloitus.

Joos. 1—6 l.

Israelin kansan waellusaika oli päättynyt. Kansa seisoi nyt Kanaanmaan rajalla walmiina omistamaan perintönsä „luwatussa maassa." Mooses, Herran palwelija ja Israelin uskollinen johdattaja, oli iankaikkisiin majoihin muuttanut. Tärkeä käännekohta Israelin historiassa oli käsillä; uusi aika oli nyt koittawa. Taistelun, waiwan ja murheen, mutta samalla kaswatuksen ja koettelemuksen aika oli ohimennyt; lupauksien perimisen ja woiton aika oli nyt Israelille tullut. Waiwan ja murheen perästä woitto ja ilo, — niinhän Herran tahto on, että ihmisen elämässä käwisi. Herra oli johtanut ja auttanut Israelin kansaa korwessa waiwojen aikana; Herra oli heidät myöskin nyt saattawa rauhaan luwatussa maassa. Kanaanmaan walloittaminen ei kuitenkaan niin helppo asia ollut, sillä maassa asuiwat woimalliset kansat, joilla oli warustettuja kaupunkeja. Mutta näitten pakanain syntein mitta oli täysi, ja heidän jumalattomuutensa tähden Herra heidät hukutti (1 Moos. 15, 16; 5 Moos. 9, 5). Israel ei päässyt Kanaanmaalle oman wanhurskautensa eikä oman uskollisuutensa tähden, waan koska Herra niin oli luwannut. Herra piti, mitä hän oli esi-isille luwannut. Herran lupauksien woimasta ainoastaan siis Israel tuli Kanaanmaahan. Herran sotajoukkona taisteli Israel niitä pakanakansoja wastaan, jotka siellä oliwat törkeissä synneissä itsensä saastuttaneet (3 Moos. 18, 24. 25);

Herran käskystä toimittiwat he kiroustuomiot näitä kansoja kohtaan ja häwittiwät ne (5 Moos. 7, 2).

Joosua oli se mies, jonka Herra oli määrännyt kansaa johtamaan Mooseksen kuoleman jälkeen. Joosua, Nunin poika, oli toinen niistä kahdesta, jotka kaikesta Egyptinmaalta lähteneestä sukupolwesta saiwat Kanaanmaahan tulla. Ennenkuin tultiin Sinaille, oli hän Rafidimissa johtanut Israelin kansaa woittoisassa taistelussa Amalekia wastaan ja oli tässä osoittanut itsensä sankariksi. Sittemmin oli hän käynyt wakoamassa Kanaanmaata ja oli Kalebin kanssa pysynyt totuudessa ja luottamuksessaan Jumalaan, kun muut wakoojat oliwat pelkoon ja epäilykseen joutuneet. Mooseksen palwelijana oli hän saanut herraansa seurata Sinain wuorelle ja lähemmältä kuin muut nähdä Herran suuria ihmetöitä. Itäpuolella Jordania, oli hän warmaan saanut johdattaa Israelia taisteluissa Amorilaisia wastaan, waikkei siitä ole suorastaan mainittu Raamatussa. Wihdoin oli hän ennen Mooseksen poislähtöä todistuksen majassa saanut kuulla Jumalan Pojan puhuwan ihmeellisiä sanoja sekä myöskin saanut Herralta rohkaisewan lohdutuksen ynnä käskyn johdattamaan Israelia Kanaanmaahan. Semmoinen oli se mies, joka nyt astui johtajawirkaan. Hän oli sankari ja peloton totuuden puolustaja, ja Jumala wanhurskaudessaan ja laupeudessaan oli hänelle tuttu. Nimi Joosua merkitsee: Herra pelastaa, ja on sama kuin kreikkalainen nimi Jesus. Samoin kuin Joosua siis jo nimessään on Wapahtajamme esikuwa, kuwasi hänelle uskottu toimikin Jesuksen Kristuksen tointa. Joosua johdatti Israelia maalliseen lewon maahan, mutta „wielä on Jumalan kansalle yksi lepo tarjona“, iankaikkinen lepo taiwaallisissa majoissa, johon lepoon oikea woiton sankari Kristus johtaa omiansa. Jältään oli Joosua Mooseksen kuoleman aikana arwattawasti 70 ja 80 wuoden wälillä. Kaleb oli siihen aikaan 79 wuoden wanha (Joos. 14, 7).

Kun Mooses oli kuollut, puhui Herra Joosualle ja sanoi hänelle: „nouse nyt ja matkusta tämän Jordanin ylitse, sinä ja kaikki tämä kansa, siihen maahan, kuin minä annan Israelin lapsille.“ Tämän käskyn ohessa Herra myös rohkaisee Joosuaa, kun hän sanoo: „niinkuin minä olin Mooseksen kanssa, niin olen minä sinunkin kanssas; en minä hylkää sinua, enkä luowu sinusta.“ Mutta, joka Herran työtä toimittaa, sen on järkähtämättä pysymінен hänen sanansa tottelemisessa. Sentähden sanoo Herra wielä edelleen: „Ole waan rohkea ja wahwista itses juuri hywin, että pitäisit kaiken lain ja tekisit sen jälkeen, kuin Mooses, palwelijani, sinun käski; älä siitä harhaile oikealle eikä wasemmalle — —. Älköön tämä lakiraamattu tulko ikään sinun suustas pois, waan ajattele sitä yötä ja päiwää, — — — — sillä niin sinä menestyt kaikissa teissäs ja toimellisesti päätät kaikki työs.“ Näin puhui Herra Joosualle, ja silloin oli Joosua walmis ryhtymään toimeen. Hän kokosi kansan päämiehet ja antoi heille käskyn sanoa kansalle: „walmistakaat teille ewästä, sillä kolmannen päiwän perästä*) pitää teidän käymän tämän Jordanin ylitse.“ Senjälkeen puhutteli Joosua Rubenilaisia, Gadilaisia ja puolta Manassen sukukuntaa, joille oli luwattu maa itäpuolella Jordania, ja muistutti sitä sanaa, jonka Mooses oli heille käskenyt, että kaikkien sotaankelpaawaisten miesten heidän joukostansa piti warustettuina käymän muun Israelin kansan etujoukoissa walloittamaan Kanaanmaata; sitten wasta kun maa oli walloitettu, saisiwat he palata asumapaikoilleen. Nämä wastasiwat: „kaikki mitäs meille olet käskenyt, sen me teemme“, ja kehoittiwat Joosuata rohkeuteen sekä uhkasiwat kuolettaa sen, joka ei

*) Siis sitä päiwää siihen lukematta, jolloin tämä puhuttiin, ja jolloin wielä wakoojat lähetettiin.

olisi Joosuan käskyille kuuliainen. Kansassa wallitsi tätä nykyä luottamus Jumalaan sekä kuuliainen ja nöyrä mieli.

Ennenkuin Joosua leiristä Moabin kedoilla läksi waeltamaan Jordanille, lähetti hän salaa 2 wakoojaa katselemaan Kanaanmaata ja Jerikon kaupunkia, joka oli läheisin warustettu kaupunki. Wakoojat tuliwat Jerikoon ja poikkesiwat yöllä yhden porton huoneesen, jonka nimi oli **Rahab**. He luuliwat woiwansa täällä olla huomaamatta; mutta Jerikon kuninkaalle tuotiin sana, että Israelin lapsista oli salaa tullut miehiä kaupunkiin, ja kuningas lähetti kohta sanansaattajat Rahabin tykö waatimaan ulos muukalaisia. Mutta Rahab kätki miehet pellawawarsien alle, joita oli lewitetty katolle*) kuiwamaan, ja petti kuninkaan sanansaattajat. Hän sanoi miesten lähteneen pois pimeän aikana, niin ettei hän tiennyt, minnepäin he läksiwät. Jerikon kuninkaan miehet ajoiwat sitten wakoojia takaa aina Jordanin luotuspaikkaan asti. Mutta sillä aikaa meni Rahab miesten luo katolle ja sanoi heille: „minä tiedän, että Herra antaa teille tämän maan; sillä teidän pelkonne on langennut meidän päällemme ja koko maan asuwaiset owat hämmästyneet teidän kaswoinne edessä. — — — — Sillä Herra teidän Jumalanne on Jumala ylhäällä taiwaassa ja alhaalla maassa." Wielä pyysi hän miehiä wannomaan Herran kautta, että tekisiwät hänelle armon, niinkuin heille nyt oli armo tapahtunut, ja säästäisiwät hänen isänsä huoneen ja kaikki hänen omaisensa. Wakoojat lupasiwat tehdä niin, ja wakuuttiwat, ettei kuolema kohtaisi ketään niistä, jotka Rahabin huoneessa owat Jerikon walloituksen aikana, jos waan hän pitäisi salassa heidän asiansa. Rahab laski miehet sitten alas muurin akkunasta köydellä, sillä hänen huoneensa oli kaupungin muurissa, ja neuwoi heitä olemaan wuorella lymyssä kolme päiwää, siksi kuin takaa-ajajat ennättiwät palata. Miehet antoiwat Rahabille punaisen köyden, joka

*) Katot owat itämaissa tasaiset.

hänen tuli ripustaa muurin akkunaan merkiksi walloittajille. Niin he läksiwät matkaan ja oltuansa kolme päiwää wuorella lymyssä, palasiwat he jälleen Jordanin yli ja tuliwat Israelin kansan luo **Sittimiin** (eli Abel Sittimiin [4 Moos. 33, 49]), jonka läheisyydessä leiri oli. Täällä he kertoiwat Joosualle kaikki, mitä oli heille tapahtunut, ja sanoiwat: „Herra on antanut käsiimme koko maan, sillä kaikki maan asuwaiset owat hämmästyneet meidän edessämme."

Portto Rahab siis tunsi Israelin Jumalan; hän oli, niinkuin monet muutkin pakanat, kuulleet niistä sanoista ja ihmetöistä, joita Israelin Jumala oli tehnyt Egyptissä, Punaisen meren luona ja korwessa. Hän tiesi, että Israelin kansa saa Herran woimallisessa johdannossa omistaa Kanaanmaan perinnöksensä. Mutta Rahab tunsi myös omat sekä kansansa synnit; hän tiesi, että nyt oli rangaistuksen hetki tullut, ja että Kanaanmaan pakanain syntimitta oli täynnä. Koska Rahabilla oli warma tieto näistä asioista, näkyy hänessä olleen jonkinlainen profetallinen kirkasnäköisyys. Herra oli wielä awannut hänen silmänsä, niin että hän näki omat sekä kansansa synnit. Rahab otti waarin tästä Herran opetuksesta eikä paaduttanut sydäntänsä. Sentähden hän turwasi Israelin Jumalaan ja ajatteli hakea pelastusta ja sowintoa hänen luonaan. Tässä osoitti Rahab uskoa, ja tämän uskonsa tähden hän myös otti wakoojat huoneesensa (Hebr. 11, 31). Uskonsa kautta sai portto Rahab armon Jumalan edessä. Hän ynnä koko hänen huoneensa tuli Jerikon walloituksessa säästetyksi; sittemmin tuli hän Juudan ruhtinaan Nahessonin pojan Salman waimoksi, ja hänen jälkeisistään syntyi Dawid. Semmoisen armon antoi Herra Rahabille. — Profetta Bileam hukkui, mutta portto Rahab sai armon. Herra ei katso ihmisen muotoon. „Publikanit ja portotkin" käywät Jumalan waltakuntaan (Matt. 21, 31), jos he synnintunnossa turwau-

tuwat Jesuksen Kristuksen, Jumalan Pojan sowintoweren woimaan. Rahabia ei sowi syyttää isänmaansa kawaltamisesta, sillä Jumalan armon wastaanottaminen on syntiselle suurempi asia kuin kaikki maalliset olot. Jerikon asukkaat oliwat syntinsä tähden tuomitut häwitettäwiksi; Rahab turwasi Jumalan armoon ja sai pelastuksen. Eihän saata sanoa maansa kawaltajiksi niitäkään pakanoita, jotka tänäkin päiwänä kääntywät Herran armon puoleen ewankeliumia kuulemaan ja luopuwat kansansa yhteydestä ja tawoista.

Wakoojain palattua läksi Joosua ynnä koko kansa kohta seuraawana aamuna warhain matkustamaan Sittimistä Jordanin rannalle. Nyt oliwat ne kolme päiwää kuluneet, jotka Joosua oli määrännyt kansalle walmistusajaksi, ja sentähden päämiehet käwiwät leirin läpi ja käskiwät kansaa, että he lähtisiwät matkustamaan, niin pian kuin he näkisiwät pappien lähtewän liikkeelle, jotka kantoiwat liiton arkkia. Kansan piti seurata liiton arkkia; kuitenkin piti oleman noin 2000 kyynärää arkin ja kansan wälillä, jotta kansa „tietäisi tien.“ Senjälkeen sanoi Joosua kansalle: „*Pyhittäkäät itsenne; sillä huomenna tekee Herra ihmeellisen työn teidän keskellänne.*“ Papeille antoi hän käskyn, että heidän piti ottaman liiton arkki ja menemän kansan edellä. Joosua tiesi, että Herra pitää sanansa ja johdattaa heidät yli Jordanin; mutta millä tawalla tämä oli tapahtuwa, sitä hän ei tiennyt. Mutta hän oli nähnyt, kuinka Herra oli Punaisen meren kuiwattanut Israelin edessä, ja monta muuta Herran woiman osoitusta. Sentähden hän nyt Jordanin rannalla seisoo hywässä turwassa, waikka wirta nyt kewäillä, elon-ajan lähestyessä, oli „täynnä partaasen saakka.“ — Kansan piti pyhittämän itsensä, s. o. ulkonaisesti puhdistaman itsensä ja noudattaman kohtuullisuutta, mutta sisällisesti nöyrtymän synnin tunnossa Herran edessä ja kiinnittämän toiwonsa ja uskalluksensa Herran lupauksiin. Semmoinen itsensä pyhit-

täminen ja walmistus tapahtui myös Sinain wuoren luona Jumalan suurten ilmestysten edellä. Se oli tarpeellinen Israelin kansalle, ja on aina tarpeellinen, jotta ihminen woisi nähdä Herran suurta, ihmeitä tekewätä woimaa ja wastaanottaa hänen armolahjojansa. Ilman itsensä nöyryyttämistä synnintunnossa ei ole myöskään mitään armolahjain wastaanottamista.

Punaisen meren edessä, suuren hädän aikana oli Mooses huutanut Herran tykö; Raamattu ei kerro siitä, mitä Joosua teki seisoessaan Jordan wirran edessä. Mutta Herra hänelle kuitenkin ilmoittaa, kuinka oli käypä, ja rohkaisee häntä, luwaten nyt tehdä hänet suureksi Israelin edessä, ja lisäten wielä: „että he tietäisiwät, että niinkuin minä olin Mooseksen kanssa, niin minä olen sinunkin kanssas.“ Sentähden Joosua nyt juhlallisesti ilmoittaa Israelin kansalle, minkä suuren ihmeen Herra kohta oli heille tekewä, jotta he tietäisiwat, että „eläwä Jumala oli heidän joukossansa.“ Niin pian kuin papit, jotka kantoiwat „Herran, kaiken maailman hallitsijan liiton arkkia“, astuisiwat weteen, niin piti weden, joka yläpuolelta juoksee, seisattuman. Joosua käski kansaa walitsemaan 12 miestä, yhden kustakin sukukunnasta, jotta nämä olisiwat ikäänkuin Herran suuren ihmeen lähimpiä todistajia.

Tärkeä hetki oli tullut, jolloin Herra oli osoittawa suuren woimansa. Israelin kansa läksi majoistansa, ja papit kantoiwat liiton arkkia kansan edellä. Arkin kantajat lähestywät wettä, astuwat rohkeasti weteen, niin että heidän jalkansa kastuwat, — katso, silloin seisahtuu wesi, joka juoksee yläpuolelta, „koottuna yhdessä läjässä, sangen kaukana Adamin kaupungin puolessa, joka on Zartanin tykönä“ *),

*) Jordan wirran lähteet owat Hermon wuorella; se juoksee eteläänpäin Genesaretin järwen läpi ja laskee Kuolleesen mereen. Waikk'ei mainittujen merien wälimatka ole suoraa tietä enempää kuin 10 peninkulmaa, alenee Jordan kuitenkin sillä wälillä monta sataa

ja alapuolella olewa wesi juoksee pois, niin että Jordan menee kuiwille. Papit astuwat nyt edelleen Jordanin pohjalle; tultuansa keskelle Jordania pysähtywät he ja seisowat siinä arkin kanssa. Nyt lähtee koko kansa kiireesti waeltamaan Jordanin yli. Etupäässä käywät nyt warustettuina Rubenilaiset, Gadilaiset ynnä Manassen sotilaat, niinkuin Moses oli käskenyt. Herran liiton arkki seisoo sillä aikaa keskellä Jordania todistuksena siitä, että Herra sanansa mukaan suojeli Israelia.

Kun koko kansa oli tullut toiselle rannalle, käski Joosua niitä 12 miestä, jotka oliwat kansasta walitut, keskeltä Jordania, siltä paikalta, jossa papit liiton arkin kanssa seisoiwat, ottamaan 12 kiweä ja kantamaan ne siihen paikkaan, jossa Israel oli yötä. Nämä kiwet pystytti Joosua sittemmin Gilgaliin Israelilaisille muistoksi. Jordanin keskelle, siihen paikkaan, jossa papit seisoiwat, antoi Joosua myös pystyttää 12 kiweä. Kun tämä kaikki oli tapahtunut, puhui Herra Joosualle, sanoen: „Käske pappien, jotka kantawat todistuksen arkkia, astua Jordanista ylös." Ja kun papit oliwat arkin kanssa astuneet ylös toiselle rannalle, tuliwat Jordanin wedet taas sijallensa, „ja juoksiwat, niinkuin ennenkin, kaikkien hänen reunainsa yli."

Tämä suuri tapaus tapahtui „kymmenentenä päiwänä ensimmäisessä kuussa", siis 4 päiwää ennenkuin 40 wuotta Egyptistä lähtemisen jälkeen täytettiin. Jordanin

---

jalkaa, jonka johdosta wirta on siinä kowa ja putouksia on paljon. Itse wirta, joka juoksee laakson pohjalla, waihtelee lewey̆deltään 75 ja 200 jalan wälillä; sen syw yys, joka myöskin hywin waihtelee, on korkeintaan 12 jalkaa. Jordanin laakson reunoilla on useimmiten korkeat wuoret. — Zartanin kaupunki, joka muutamissa muissakin paikoissa Raamattua mainitaan, luullaan tawallisesti olleen länsipuolella Jordania noin 3 peninkulmaa pohjoiseen Jerikosta, siinä paikassa, joka nykyään kantaa nimen Karn Sartabeh.

rannalta waelsiwat Israelilaiset sitten Jerikoon päin ja sijoittiwat itsensä **Gilgaliin.** *)

Jordanin ylimeno oli suuri Herran ihme, samoin kuin Israelilaisten waellus Punaisen meren yli, waikka luonnon ilmiöt oliwat erilaiset. Israelin kansan tuli sitä siis pitää Herran woiman osoituksena ja kehoituksena totiseen jumalanpelkoon; ja semmoisena tulee meidänkin sitä pitää. Sentähden Joosua, pystytettyänsä Jordanista otetut kiwet, käski Israelin kansaa neuwomaan lapsillensa näitten muistokiwien merkityksen, ja sanoi wielä: „e t t ä k a i k k i k a n s a m a a n p ä ä l l ä t u n t i s i H e r r a n k ä d e n, k u i n k a w ä k e w ä s e o n; e t t ä t e p e l k ä i s i t t e a i n a H e r r a a t e i d ä n J u m a l a a n n e." — Kun Kananealaiset kuuliwat, kuinka Herra oli kuiwannut Jordanin wedet Israelin lasten edessä, niin „raukesi heidän sydämmensä", ja pelko käsitti heidät.

Gilgalissa sai Joosua Herralta käskyn, että koko Israel oli ympärileikattawa. Ympärileikkaus oli jäänyt toimittamatta korpiwaelluksen aikana, ja sentähden piti kansan nyt, kun se aikoi lähteä omistamaan luwattua maata, ottaman tämä merkki, jonka kautta se tiesi itsensä Herran liiton kansaksi. Ympärileikkaamattomuus oli saattanut Israelin pakanakansain wertaiseksi, joten Egyptiläisetkin woiwat heitä pilkata ja sanoa, että Herra tahtoi heidät korpeen hukuttaa (2 Moos. 32, 12). Tämä „häwäistys" nyt wieritettiin pois Israelin päältä, ja Israel kiinnitettiin Herran liittoon. Gilgal, joka merkitsee: pois wierittäminen, sai tästä nimensä. — — Ensimmäistä Pääsiäisjuhlaa Kanaanmaalla wiettiwät Israelilaiset myös Gilgalissa 14 p:nä samaa Nisankuuta. Toisena pääsiäispäiwänä söiwät he maan jywistä, ja seurasiwat

*) **Gilgal** oli lähes peninkulman matkan Jordanin rannasta ja noin 2 kilometriä Jerikon kaupungista: Nykyään on siinä kukkula, jonka nimi, Tell Dscheldschûl, muistuttaa Gilgalia.

raawana päiwänä lakkasi manna, eikä enää sen jälkeen ilmestynyt.

Jonkun matkan siitä paikasta, johon Israel oli asettunut leiriin, oli **Jerikon** kaupunki. Joosua oli nähtäwästi kerrottujen tapausten perästä antanut sotilaitten siirtyä leiriin lähemmäksi kaupunkia. Jeriko oli wahwasti warustettu kaupunki. Muurit ympäröiwät sitä, ja Jerikon kuninkaalla oli „wäkewät sotajoukot.“ Jeriko oli nähtäwästi Kanaanmaan wahwimpia kaupunkeja. Nyt kysyttiin Joosualta rohkeutta ja luottamusta Herraan. Kun Joosua käweli yksinänsä Jerikon lähellä, luultawasti tarkastellen kaupungin muureja ja ajatellen, kuinka tätä wahwaa kaupunkia woisi walloittaa, seisoi äkkiä mies hänen edessänsä, awoin miekka kädessä. Joosua meni hänen tykönsä ja kysyi: „oletko sinä meidän, wai wihamiestemme puolella?“ Mies wastasi: „en ole, waan *minä olen Herran sotajoukon päämies, ja olen juuri nyt tullut.*“ Silloin lankesi Joosua kaswoillensa miehen eteen. Joosua ymmärsi nyt, että tämä mies oli Herra itse, waikkei hän ensin häntä tuntenut. Liiton Enkeli, Jumalan Poika, joka oli Mooseksselle ilmestynyt, ja joka oli Israelia tähän saakka johdattanut, tuli nyt Joosualle antamaan rohkeutta hänen waikeassa tehtäwässään. Herra itse aikoi nyt antaa sotajoukkonsa mennä taisteluun Israelin edellä. Hän oli „juuri nyt tullut“, taistelua warten. Hänellä on taiwaallinen sotajoukko, jota ei kukaan woi wastustaa (2 Kun. 6, 17). Nythän Joosua ja Israel siis woiwat turwassa olla. Mutta nyt Joosuan myös pitää totella ja hänen käskyänsä noudattaa. Israelin taistelu Kanaanmaalla ei ollut heidän omaa mieliwaltaista taistelua, waan se oli Herran sotaa. Tuntiessaan tämän lausuu nyt Joosua Herralle: „*Mitä sanoo Herrani palwelijallensa?*“ Ja Joosuan piti nyt, samoin kuin Mooseksen, riisua kengät jaloistansa ja awojaloin kuun-

nella Herran puhetta. Tämä kaikki tuotti Joosualle oikeata nöyryyttä, mutta samalla luottamusta Herraan. Senjälkeen sanoi Herra Joosualle: „katso, minä olen antanut Jerikon — — — sinun käsiis", ja ilmoitti hänelle, kuinka hänen piti tekemän.

Kun Joosua sitten, saatuansa Herran ilmestyksen ja käskyn kautta rohkeutta ja wakuutusta, oli leiriin palannut, antoi hän tarpeelliset käskyt papeille ja Israelin sotajoukolle. Pappien piti kantaman todistuksen arkkia ympäri Jerikon kaupunkia kerta päiwässä 6 päiwää peräkkäin. Arkin edellä piti käymän 7 pappia, jotka puhalsiwat pasunaan. Niitten edellä taas oliwat kulkewat warustetut sotilaat, luultawasti ne ennenmainitut 2 1/2 sukukuntaa, ja arkin jälestä piti sitten muun sotajoukon seuraaman. Näin oli tehtäwä kuusi päiwää, mutta seitsemäntenä päiwänä piti aamuruskon noustessa lähdettämän liikkeelle ja kuljettaman 7 kertaa ympäri kaupungin. Kansan piti muutoin oleman ääneti eikä nostaa sotahuutoa, ennenkuin Joosua antaisi siihen käskyn. Mutta kaupunki ja kaikki mitä siinä oli, oli olewa kirottuna Herralle, s. o. häwitettäwäksi jätettäwä. Kaikki tapahtui niinkuin Joosua oli käskenyt. Liiton arkki ja Israelin sotajoukot kulkiwat seitsemän päiwää ääneti Jerikon ympäri; ainoastaan pasunain ääni kuului. Mutta kun seitsemäs kierros seitsemäntenä päiwänä oli tehty, antoi Joosua suostutun merkin kansalle ja sanoi: „huutakaat, sillä Herra antoi teille kaupungin." Nyt herätti kansa suuren huudon. Ja „muuri jakosi itsestänsä.' Silloin tunkeutuiwat Israelin sotajoukot kaupunkiin ja woittiwat sen. He hukuttiwat kaikki, mitä siinä oli, sekä ihmiset että eläimet, eiwätkä säästäneet ketään, paitsi portto Rahabia ja hänen sukuansa. Ainoastaan kaikki kulta-, hopea-, waski- ja rauta-kalut pyhitettiin Herralle ja pantiin „Herran tawarahuoneesen." Kaikki muu tawara ynnä koko kaupunki poltettiin tulella ja häwitettiin perinpohjin. Herran tuomio oli kaupunkia koh-

dannut, ja sentähden lausui Joosua: „kirottu olkoon se mies Herran edessä, joka nousee ja rakentaa tämän Jerikon kaupungin."

Nyt oli Israel taas selwästi saanut nähdä, kuinka Herra sotii heidän puolestansa. Omalla woimallansa he eiwät olleet Jerikoa woittaneet. Ei myöskään heidän huutonsa kukistanut Jerikon muureja. Sen oli Herran woima ja hänen lupauksiensa lujuus tehnyt. „Uskon kautta Jerikon muurit lankesiwat" (Hebr. 11, 30). Israel piti Jumalata kaikkiwaltiaana Herranansa ja luotti hänen sanaansa, ja sentähden lankesiwat muurit heidän edessänsä. Ei tule se häpiään, joka turwautuu Herran sanaan. Herra auttaa waiwojen ja wastustenkin läpi. Herra armahtaa wiheliäistä syntistäkin ja korjaa kunniaansa. Siinä Herran woima näkyy. **Meidän uskomme on se woitto, joka maailman woitti** (1 Joh. 5, 4).

---

41. Koko Kanaanmaan walloitus ja jakaminen. Joosuan kokoukset ja kuolema.

Joos. 7—24 l.

Israelilaiset oliwat taas saaneet nähdä Herran suuren woiman Jerikon walloituksessa. Mutta sittenkin rikkoiwat he Herran tahtoa wastaan. Jerikon asukkaat ja kaikki heidän omaisuutensa oliwat Herran kirouksen alaiset, ja Joosua oli ankarasti kieltänyt ottamasta mitään omaksi kirotusta tawarasta; joka tämän tekisi, saattaisi „itsensä kiroukseen", ja „Israelin leirin kirouksen ja onnettomuuden alle", (6, 18). Kuitenkin otti **Akan**, Juudan suwusta, yhden Babelin hameen, 200 sikliä hopeata ja yhden kultaisen kielen, joka oli arwoltaan 50 sikliä, ja kätki ne maahan majassansa. Tämä oli Herran liiton rikkomista, ja se osoitti jumalanpelwon puutetta ja hänen lupauksiensa ylenkatsomista. Rangaistus ei woinut jäädä tulematta. Niin käwi, kuin Joosua oli sanonut.

Ai oli hywin warustettu kaupunki. Joosua lähetti sitä wakoamaan, ja wakoojat kertoiwat, nähtäwästi jonkun ylpeyden sokaisemina, että 2000 tahi 3000 miestä sen woisi kyllä woittaa. Mutta kun 3000 miestä lähestyi kaupunkia, tekiwät miehet ulosryntäyksen ja löiwät Israelilaiset pakoon. Nyt kansan sydän hämmästyi. Joosua repäsi waatteensa ja lankesi Israelin wanhimpien kanssa kaswoillensa Herran arkin eteen. Joosua joutui murheesen kansan puolesta ja epäili Herran liiton pysywäisyyttä. Epäilyksessään hän huusi Herran tykö ja sanoi: „Ah Herra, Herra, miksis tämän kansan annoit ollenkaan tulla Jordanin yli —?“

Pieni wastoinkäyminen siis kohta tuotti hämmästyksen ja epäilyksen kansassa. Kansa kuitenkin oli tähän itse syypäänä. Ja sentähden tuli tämä hämmästys sille tarpeelliseksi. Joosuan suuri ahdistus tässä kohden osoittaa myös nöyryyttä. Hän odotti kaikki Herralta, ja jos Herra luopuisi auttamasta ja johdattamasta Israelia, silloin Joosuankin rohkeus ja urhollisuus olisi turha. Herra antoi Joosualle wastauksen, sanoen: „Israel on syntiä tehnyt ja rikkonut minun liittoni, kuin minä käskin heille: ja ottiwat siitä kirotusta, ja warastiwat, walhetteliwat, ja paniwat kaluinsa sekaan.“ Herra wielä lohdutti ja wakuutti Joosuata hänen suuressa murheessaan sekä käski häntä arwan kautta etsimään ne, jotka oliwat rikkoneet Herran liiton. Herra otti siis tässä itse walwoaksensa oikeutta, ja sentähden arpa woi ratkaista asian. Joosua teki niinkuin Herra oli käskenyt, ja arpa lankesi ensin Juudan suwulle ja sitten wihdoin Akanille. Silloin sanoi Joosua Akanille: „Poikani, anna Herralle, Israelin Jumalalle kunnia, ja anna hänelle ylistys; ja ilmoita mitäs teit, äläkä salaa sitä minulta.“ Niin Akan, sywästi nöyrtyneenä, wastasi: „totisesti olen minä syntiä tehnyt Herraa, Israelin Jumalaa wastaan“, ja tunnusti, mitä oli tehnyt. Sitten warastettu tawara tuotiin takaisin ja pantiin Herran omaisuutena tallelle; mutta

Akan, ynnä hänen poikansa ja tyttärensä kiwitettiin kuoliaaksi, ja heidän ruumiinsa ynnä kaikki heidän omaisuutensa poltettiin. Suuri kiwiroukkio koottiin sitten heidän jäännöksiensä päälle muistoksi. — Wanhurskas on Jumala kaikissa hänen töissänsä. Akan sai rangaistuksen, minkä hän oli ansainnut. Akan tunnusti rikoksensa ja antoi Herralle kunnian. Tätä tunnustusta hän ei siis tehnyt sentähden, että rangaistus liewitettäisiin tahi poistettaisiin. Koska Akan katuwaisena antoi Jumalalle kunnian, woi Herra hänelle tulewassa elämässä palkita, mitä hän täällä sai kärsiä. Hänen lapsensa saiwat kärsiä isänsä kanssa ja tähden, sillä he oliwat joutuneet osallisiksi isän rikokseen. Akanin rangaistuksen kautta oli Israel päältänsä heittänyt liiton rikkomisen wian, ja Herran wihan syyt oliwat samalla poistuneet.

Senjälkeen läksi Joosua rohkealla mielellä Ai kaupunkia wastaan. Hän houkutteli Ain sotilaita tekemään ulosryntäyksen, ja sill'aikaa hyökkäsi Israelin toinen kätketty sotajoukko kaupunkia wastaan ja walloitti sen. Ulosryntääjät jäiwät kahden wihollisen wäliin ja lyötiin täydellisesti. Ai ynnä sen asukkaat häwitettiin, mutta eläimet ja muu saalis jaettiin Israelilaisten kesken. Ainoastaan Jerikon saalis oli, ikäänkuin Kanaanmaan uutisena, kaikki Herralle annettu.

Ain häwityksen perästä waelsi Joosua pohjoiseen päin ja tuli **Sikemin** laaksoon, samaan paikkaan, jossa Herra oli Abrahamille ilmestynyt ensikerran Kanaanmaalla, ja jossa Abraham oli Herralle alttarin rakentanut. Tullessaan kaakkosesta päin oli Joosualla oikealla kädellä **Ebalin** wuori ja wasemmalla **Garizimin** wuori. Tärkeä welwollisuus oli täällä täytettäwä. Mooseksen antaman käskyn mukaan (5 Moos. 27 l.) pystytti Joosua nyt Ebalin wuorelle muistokiwet, antoi siwuta ne kalkilla ja piirtää niihin lain sanat (s. o. otteita lain sanoista). Sitten rakensi hän alttarin ja uhrasi siinä poltto-uhria ja kiitos-uhria. Herra oli lupauksensa täyttänyt ja Israel oli Herran woimallisen käden joh-

dannon kautta tullut Kanaanmaahan; sentähden piti Israelin iloitseman Jumalassansa, ja kunnia, kiitos ja ylistys piti annettaman Herralle uhrin kautta koko Israelin puolesta. Papit seisoiwat todistuksen arkin kanssa wuorten wälisessä laaksossa ja kummallakin puolella wuorten rinteillä seisoiwat kuuden sukukunnan wanhimmat ja päämiehet Israelin kansan edustajina ynnä arwatenkin kansasta, mitkä tilaa saiwat. Silloin julistiwat papit ne sanat laista, jotka siunauksen lupaawat, ja niihin wastasi kansa Garizim wuoren rinteeltä: Amen. Samoin julistettiin sitten lain rikkojille kirouksen sanat, joihin kansa Ebalin rinteeltä yhdestä suusta wastasi: Amen. — Tämä oli juhlallinen hetki, jolloin Israel Herran kansana niin sanoaksemme wahwisti uskonsa lausutun tunnustuksen kautta. Tästä lähin piti Ebalin ja Garizimin wuorten, tämän tapauksen muiston johdosta ja wuorilla pystytettyjen muistokiwien kautta, alituisesti ikäänkuin saarnaaman Herran wanhurskautta Israelin kansalle.

Kun **Gibeon'in** ynnä muutamien sen naapurikaupunkien asukkaat, jotka oliwat Hewiläisiä, saiwat kuulla kuinka Jerikon ja Ain oli käynyt, pelkäsiwät he ja koettiwat pelastaa itsensä petoksen kautta. Suuressa joukossa tuliwat he Joosuan luo Gilgaliin, tekeytyiwät köyhiksi ja kaukaiselta maalta tulleiksi ja pyysiwät Joosuan suojelusta. Joosua ynnä kansan wanhimmat uskoiwat heitä ja tekiwät, Herralta kysymättä neuwoa, rauhan heidän kanssaan. Kansan wanhimmat wielä wannoiwat, ettei heille pitänyt mitään pahaa tapahtuman. Kun tämä petos tuli ilmi, niin napisi kansa päämiehiänsä wastaan. Mutta kun oli wala tehty Herran, Israelin Jumalan kautta, pidettiin se wahwana, ja Gibeonilaiset säästettiin. Kuitenkin täytyi heidän antaa kaupunkinsa Israelilaisten haltuun, ja Joosua nuhteli heitä siitä petoksesta, minkä oliwat tehneet, ja julisti heille rangaistuksen seuraawilla sanoilla: „sentähden te olette kirotut: ei totta

teiltä ikänä orjia puutu, halkoin hakkaajia ja weden kantajia Jumalani huoneesen.“ Gibeonilaiset niinmuodoin saiwat olla orjia Israelin kesken. Koska he oliwat etsineet turwaa Israelin luona, niin pelastuiwat he siitä kohtalosta, mikä kohtasi muita maan asukkaita. Orjina ollessaan täytyi heidän tietysti luopua epäjumalanpalweluksestaan, ja saiwat oppia tuntemaan Israelin Jumalata.

Tämän jälkeen oli Joosualla ankara taistelu kestettäwänä Kanaanmaan kuninkaita wastaan. Adonizedek, Jerusalemin kuningas, teki liiton Hebronin, Jarmutin, Lakiksen ja Eglonin kuninkaitten kanssa, ja kaikki kokosiwat sotajoukkonsa ja piirittiwät Gibeonin kaupungin. Kun Joosua sai tämän tietää, läksi hän Gilgalista Israelin sotajoukon kanssa wihollisia wastaan. Ihminen tarwitsee alinomaa elämän taisteluissa ja toimissa rohkaisua ja wahwistusta Herralta. Joosua kyllä tiesi Herran aikomuksen olewan antaa Kanaanmaa Israelille perinnöksi, mutta sittenkin hän mennessään wihollisia wastaan tarwitsi rohkaisemista. Herra ei jätä palwelijoitansa, waan hän antaa, mitä heiltä puuttuu. Herra sanoi Joosualle: „älä heitä ollenkaan pelkää; sillä minä annoin heidän sinun käsiis: ei yksikään heistä ole seisowainen sinun edessäsi.“ Nyt Joosua matkusti kiireesti kaiken yötä ja hyökkäsi äkkiä wihollisten päälle Gibeonin luona ja löi heidät pakoon. Mutta Joosua tiesi käywänsä Herran sotaa. Pakenewaiset wihollisen oliwat täydellisesti woitettawat. Rangaistustuomiohan oli kohtaawa Kanaanmaan pakanoita, ja Israelin majain piti rauhassa leweämän maassa. Joosualla oli siis wielä kowa työ tehtäwänä. Turwaten Herran woimalliseen apuun, huusi hän Herran tykö, ja warmana hänen awustaan lausui Joosua kansan kuullen: „Aurinko, seiso alallas Gibeonissa ja kuu Ajalonin laaksossa.“ „Ja aurinko ja kuu seisahtiwat, siksi kuin kansa kosti wihamiehensä.“ — Kun Herra toimittaa töitänsä ihmisten kesken, silloin se aina tapahtuu

ihmeitten ja merkkien kautta. Luonnonkin pitää antaa todistuksensa kaikkiwaltiaan Herran töille. Kun Jumalan Poika tuli ihmiseksi ja syntyi maailmaan, silloin oli merkki taiwaalla, josta itämaitten tietäjät osasiwat ottaa waarin, ja kun Jumalan Poika kuoli ristillä, silloin aurinko pimeni. Merkkiä on kaikkina aikoina annettu, jos waan ihmiset olisiwat niistä waarin ottaneet. Joosualle ja Israelin sotajoukolle annettiin nyt merkki, joka heidän käsiwartensa lujitti, ja joka heitä woittoon kiiruhti. Mikä luonnon ilmiö tässä tapahtui, sitä emme tiedä*).

Wiholliset pakeniwat Gibeonista Beth-Horonin tietä myöten, mutta Joosua ajoi heitä takaa Asekaan ja Makedaan asti ja löi heidät täydellisesti. Herra auttoi Israelia näkywäiselläkin tawalla, sillä pakenewaisia wihollisia kohtasi, ennenkuin Asekaan ennättiwät, ankara raesade, joka tappoi suuren joukon heistä. Wiholliset kuninkaat pääsiwät pakoon yhteen luolaan Makedassa. Joosua antoi sulkea heidät sinne ja ajoi wielä heidän hajotettuja joukkojansa takaa. Mutta kun hän taas oli palannut Makedaan, antoi hän tappaa ne 5 kuningasta ja ripustaa heidän ruumiinsa puuhun, sekä heitätti sitten yön tultua ne luolaan. Tämän suuren woiton perästä walloitti Joosua kaikki woitettujen kuninkaitten maat ja häwitti kaikki kaupungit ynnä niitten asukkaat. Etelä osa Kanaanmaata lankesi niinmuodoin Israelilaisten käsiin, „Kades-Barneasta Gasaan asti ja koko Gosenin maakunta**) Gibeoniin asti.“

*) Mahdollista on, että auringon ja maan keskinäisessä suhteessa jotakin tapahtui, joka pitensi päiwää. Jotkut owat myöskin katsoneet mahdolliseksi, että Raamattu tässä kohden käyttäisi runollista kieltä, ja että Herran ihme olisi ollut sisällinen, niin että Israelilaiset saiwat woiman ja rohkeuden niin kiireesti woitolle pääsemään, jotta näkyi, ikäänkuin päiwän laskua olisi pidätetty. — Tämän tapauksen johdosta ja Israelin suuren woiton muistoksi syntyi Israelissa sankarilauluja, jotka löytyiwät kirjoitettuna „hurskaan kirjassa“ (10, 13).

**) Gosenin maakunnalla tarkoitetaan luultawasti Juudan wuorimaan etelä-osaa.

Pohjoisessa osassa Kanaanmaata oli Kananealaisten walta wielä murtamatta. Kun Hazor'in*) kuningas Jabin sai kuulla Israelin woitoista, lähetti hän sanan useille kuninkaille; kaikki läksiwät sitten sotajoukkojensa kanssa liitteelle ja kokoontuiwat leiriin **Merom** järwen rannalle. Kokoontuneet sotajoukot oliwat sangen suuret, „niinkuin santa meren reunalla"; myöskin oli heillä paljon hewosia ja waunuja. Mutta Israelin ei sopinut wiipyä eikä peljätä, waan he waelsiwat wihollisia wastaan. Herra rohkaisi taas Joosuata, sanoen hänelle: „älä heitä ensinkään pelkää, sillä huomenna tällä ajalla minä annan heidän kaikki lyötyinä Israelin kansan eteen." Joosua hyökkäsi nyt äkkiä wihollisten päälle Merom järwen rannalla ja löi heidät täydellisesti. Pakenewia wihollisia ajoiwat Israelilaiset takaa aina Sidoniin asti. Jottei Israel rupeaisi ylpeilemään sotahewosista eikä luottamaan sotawaunuihin, antoi Joosua käskyn, että kaikki wihollisten hewoset piti tehtämän kelpaamattomiksi sotaan, ja waunut poltettaman. Israel ei saanut luottaa muuhun kuin Herraan Jumalaansa. Tämän suuren woiton kautta lankesi Kanaanmaan koko pohjois-osa Israelin käsiin. Kun Joosua palasi wihollisia takaa-ajamasta, häwitti hän Hazorin ynnä muut woimalliset kaupungit ja hukutti asukkaat. Kukkuloilla olewia kaupunkeja, paitsi Hazoria, ei Joosua kuitenkaan antanut häwittää (koska ne oliwat sopiwat asunnoiksi Israelilaisille). Kaikki saalis jaettiin kansan kesken.

Näin oli Joosua lyhyessä ajassa walloittanut koko Kanaanmaan. Tätä taistelun aikaa oli kestänyt noin 6 wuotta (niinkuin woipi päättää 14, 10:stä). „Hetiläisten, Amorilaisten, Kananealaisten, Feresiläisten, Hewiläisten ja Jebusilaisten", kaikkien niitten kansojen walta, jotka Kanaanmaassa asuiwat, oli nyt murrettu. Jäännöksiä heistä löytyi

*) Hazor oli mahtawin kaupunki maan pohjois-osassa; se mainitaan muissakin kohdissa Raamattua. Sen paikkaa ei warmaan tiedetä. Luullaan sen olleen eteläpuolella Kedes'tä, Merom järwen länsipuolella.

wielä kuitenkin ympäri maata eri sukukuntien alueilla. Näitten sukukuntien asiaksi jäi wihollisten lopullinen häwittäminen. Arwatenkin oli myös joku osa heistä päässyt pakoon maan rajojen ulkopuolelle. Paitsi kuninkaita itäpuolella Jordania, oli Israel lyönyt kaikkiansa 31 kuningasta. — Nyt oli taistelu loppunut, ja Israel sai asettua rauhaan nauttimaan luwatun maan antimia ja suloisuutta.

Tärkeä toimi oli Joosualla wielä tehtäwänä Herran antaman käskyn mukaan. Maa piti jaettaman Israelin sukukuntien kesken. Tähän ryhtyi Joosua kohta, kun maa oli walloitettu. Jako aljetttiin Gilgalissa, jossa todistuksen maja wielä oli, ja tapahtui arwan kautta, niinkuin Mooses oli käskenyt. Ensin antoi Joosua **Kalebille** perintö-osaksi Hebronin, koska Mooses oli sen hänelle luwannut. Senjälkeen sai **Juuda** perintö-osansa Kanaanmaan etelä-osassa, Kuolleen meren länsipuolella. **Efraim** sai perintönsä Kanaanmaan keski-osassa Jordanista mereen saakka, ja **Manasse** rajatusten Efraimin kanssa, Efraimin pohjoispuolella. (Toinen puoli Manassen sukua oli, niinkuin ennen on mainittu, saanut osansa toisella puolen Jordania). Nyt siirrettiin todistuksen maja **Siloon** *), jossa sitten annettiin perinnöt muille sukukunnille. Ennen tätä jakoa lähetti Joosua 3 miestä kustakin sukukunnasta wielä jakamatonta maata tarkastelemaan ja jakamaan seitsemään osaan. Näistä heitti sitten Joosua arpaa. **Benjaminin** suku sai osansa pohjoispuolella Juudaa. **Simeon** peri maan etelä- ja lounaispuolella Juudaa, Paranin korwen ja Filistealaisten maan rajoilla. **Sebulon** sai maansa länsipuolella Genesarethin (Kinnerethin) järweä. **Isaskarin** perintö oli Jordanin wartta myöten Sebulonin, Efraimin ja Manassen wälillä. **Asser** sai pohjoisimman osan Kanaanmaata Karmelin

*) Silo (merkitsee: rauha) oli Efraimin alueella, melkein keskikohdassa Kanaanmaata. Sen rauniot, jotka tätä nykyä kantawat nimen Seilûn, owat 4 tunnin matkan päässä Sikemistä eteläänpäin.

wuoresta Sidoniin asti. **Naftali** sai osakseen sangen hedelmällisen maan itäpuolella Asseria ja Sebulonia. **Dan** wihdoin sai osansa Juudan luoteispuolella mereen saakka. **Lewin** suwulle ei annettu mitään perintöä, sillä Herra oli olewa heidän perintönsä. He saiwat asuinpaikoikseen 48 kaupunkia siellä täällä ympäri maata muitten sukukuntain keskellä. Näistä lankesi arwan kautta 13 kaupunkia Juudan, Simeonin ja Benjaminin alueilta Aaronin suwulle eli papeille. **Joosualle** tahtoi Israelin kansa myöskin antaa asuntopaikan perimökfi. Oman pyyntönsä mukaan ja Herran käskyn jälkeen sai hän Timnath Serah *) kaupungin Efraimin wuorella.

Onnellinen aika oli Israelille tullut. Israel asui rauhassa kukin majassaan ja omalla perintömaallansa. „Eikä puuttunut mitään siitä hywyydestä, kuin Herra oli luwannut Israelin huoneelle; waan kaikki käwi toteen."

Kun nyt kaikki sukukunnat oliwat saaneet osansa, kutsui Joosua Rubenilaiset, Gadilaiset ja puolen Manassen sukukuntaa Siloon ja antoi heille sen todistuksen, että oliwat kaikki täyttäneet, mitä Mooses oli heille käskenyt, sekä käski heidän nyt palata majoillensa perintömaahansa. Joosua siunasi heitä ja lausui heille jäähywäisekfi: „Ainoastaan ottakaat wisusti waari, että teette sen käskyn ja lain jälkeen, kuin Moojes, Herran palwelija, on teille käskenyt, että rakastatte Herraa teidän Jumalaanne, ja waellatte kaikissa hänen teissänsä, ja pidätte hänen käskynsä, ja riiputte hänessä kiinni; ja palwelette häntä kaikesta sydämmestänne ja kaikesta sielustanne." Kun he sitten palatessaan tuliwat Jordanin rannalle, niin pystyttiwät he ennen ylimenoaan siihen „jalon ja suuren alttarin." Mutta kun toiset Israelin lapset saiwat sen tietää, kokoontuiwat

*) Nykyään on siinä Tibneh niminen rauniokentta, noin 7 tunnin matkan päässä Jerusalemista pohjoisluoteesen.

he Siloon ja warustiiwat menemään sotaan Rubenilaisia, Gadilaisia ja puolta Manassen sukukuntaa wastaan. He luuliwat nimittäin, että alttari oli tehty Jordanin rannalle halusta palwella wieraita jumalia tahi airakin taipumuksesta luopumaan pois Herran palweluksesta todistuksen majassa. Sentähden aikoiwat he tehdä, niinkuin Moses tämmöisestä tapauksesta oli säätänyt (5 Moos. 13, 12 ss.). Ensin he kuitenkin lähettiwät Pinehaan, pappi Eleasarin pojan, ynnä 10 päämiestä toiselle puolelle Jordania. Lähettiläät waroittawat siellä asuwaisia tekemästä niin suurta rikosta Herraa Jumalaa wastaan, pystyttämällä wieraita alttaria ja luopumasta pois hänestä, osoittaen esimerkin kautta, että Herran wiha silloin kääntyisi koko Israelia wastaan, sekä pyytäwät heitä tulemaan toiselle puolelle Jordania, „jossa Herran maja on", ottamaan siellä perintöä maasta, jos maa itäpuolella Jordania „saastuttaisi" asukkaitansa. Mutta silloin wastaawat toisella puolella Jordania asuwaiset, wedoten Herran tuomioon, etteiwät olleet alttaria pystyttäneet „poltto-uhriksi eikä teuras-uhriksi," waan todistukseksi lapsillensa, että heillä olisi osaa Israelin Jumalassa, jota muut Israelin lapset palwelewat, eiwätkä luopuisi pois Herrasta. Kun Pinehas ja Israelin päämiehet tämän kuuliwat, oli se heidän mieleensä, ja Pinehas lausui: „tänäpänä me ymmärsimme Herran olewan meidän kanssamme." Senjälkeen palasiwat lähettiläät, ja kun Israelin kansa sai kuulla heidän kertomuksensa, kunnioittiwat he Jumalata. — Mutta alttaria Jordanin rannalla nimitettiin „todistukseksi", koska se todisti koko Israelin palwelewan samaa ainoata totista Jumalata.

Me näemme tästä, että Israelilaiset nyt rakastawat Jumalata ja pitäwät huolta hänen kunniastansa. Herran johdatus korwessa ja Herran antamat rangaistukset, mutta myöskin hänen osoittamansa laupeus ja rakkaus oliwat siis Israelissa kantaneet hedelmätä.

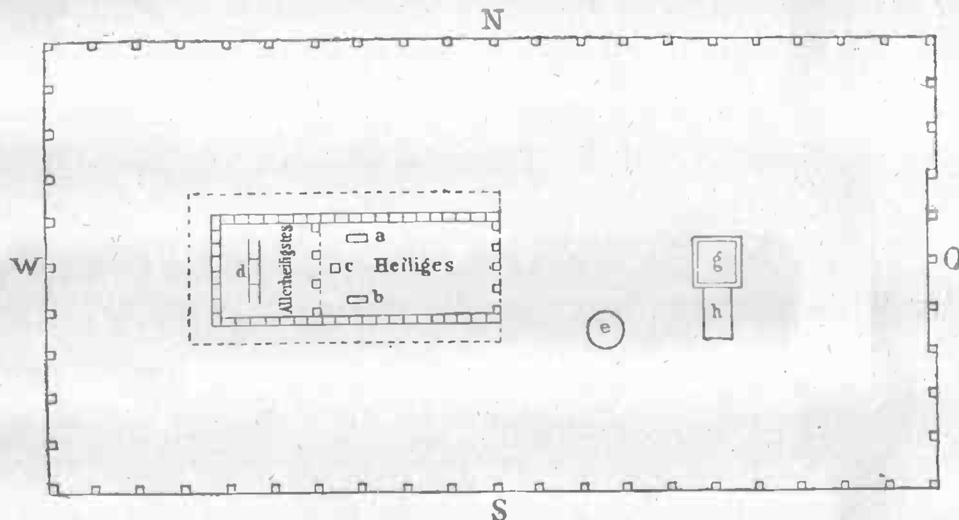
Joosua oli woittanut Israelin wihollisct ja saattanut Israelin lapset rauhaan asumaan. Hän oli täyttänyt Jumalan rangaistustuomiot syntisiä pakanoita kohtaan. Tässä toimessaan antaa hän meille suuren ja kalliin esikuwan. Tässä kuwataan Jumalan waltakunnan woima ja woitto „tämän maailman“ eli synnin wallan yli. Jumalan kansa woi olla warma woitostaan synnin ja kuoleman yli. Joka Jumalata pelkää, olkoon turwallisna waiwoissa ja taisteluissakin, sillä Jumalan woiman kautta woi suurinkin syntinen woiton saawuttaa ja pelastetuksi tulla. Kristus on se woiton sankari, jota Jumalan kansa kaikkina aikoina seuratkoon, samoin kuin Israelin lapset Joosuata seurasiwat ja rauhaan pääsiwät.

Joosuan aika oli Israelille onnellinen aika. Rakkaus oli kansassa syntynyt Herraa, taiwaan ja maan Jumalata kohtaan. Tämä rakkaus oli woimallinen ja palawa, niinkuin nuoruuden ensimmäinen rakkaus. Ah, jospa se olisi aina kestänyt! Sittenhän olisi onni ollut pysywäinen.

Joosua alkoi wanhenemistaan wanheta. Hänenkin päiwänsä lähestyiwät loppuansa. Kaksi kertaa hän wielä ennen kuolematansa kutsui Israelin kansan kokoon, antaaksseen heille, niinkuin Mooses oli tehnyt, neuwonsa ja waroituksensa. Ensimmäisen kokouksen paikkaa ei ole mainittu Raamatussa, mutta luultawasti oli se **Silo**, jossa todistuksen maja seisoi. Toisella kerralla kutsui hän „wanhimmat Israelissa, päämiehet, tuomarit ja esimiehet“ **Sikemiin.** Molemmissa kokouksissa muistuttaa Joosua kansalle niitä hywiä töitä, jotka Jumala oli heitä kohtaan tehnyt ja kehoittaa riippumaan kiinni Herrassa Jumalassa sekä waroittaa hänestä luopumasta ja palwelemasta epäjumalia, sillä silloin on Israel joutuwa wihollisten waltaan ja äkkiä hukkuwa „siitä hywästä maasta“, jonka Herra oli heille antanut. Silossa lausui Joosua muun muassa: **sentähden ottakaat wisusti sielustanne waari, että rakastatte Herraa**

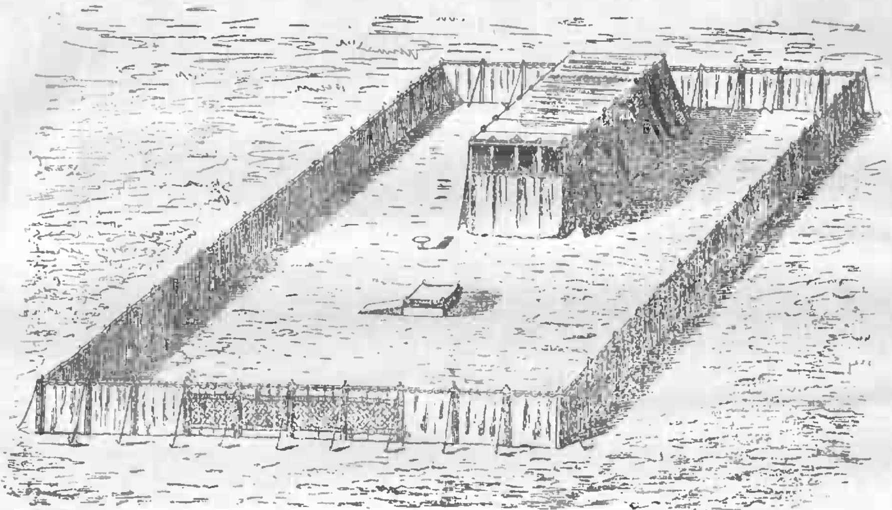
teidän Jumalaanne. Ja Sikemissä hän lausui: **peljätkäät siis nyt Herraa, ja palwelkaat häntä täydellisesti ja uskollisesti.** Mutta Herran palweleminen ja rakastaminen on tapahtuwa wapaasta tahdosta ja sydämmen halusta. Sentähden täytyy ihmisen wapaaehtoisesti walita. Sentähden myös Joosua nyt pyysi Israelin kansaa walitsemaan, wapaaehtoisesti päättämään, tahtoiwatko he palwella Herraa, wai tahtoiwatko kääntyä „Amorilaisten jumalien puoleen." Siihen hän lisää: **mutta minä ja minun huonewäkeni palwelemme Herraa.** Siihen kansa wastaa: „pois se meistä, että hylkäisimme Herran ja palwelisimme muita jumalia." Ja kun Joosua muistuttaa kansalle Herran pyhyyttä ja wanhurskautta, wakuuttaa kansa wielä: „me tahdomme palwella Herraa, meidän Jumalaamme, ja olemme kuuliaiset hänen änellensä." Senjälkeen Joosua kirjoittaa nämä kansan lupaukset kirjaan, „Jumalan lakikirjaan", ja pystyttää kiwen seurakunnan majan kohdalle muistoksi siitä, että kansa oli uudistanut liittonsa Herran kanssa.

Joosuan, Nunin pojan, Herran palwelijan, päiwätyö oli nyt tehty. Waikea oli tehtäwä ollut; waiwaa ja taisteluja oli paljon ollut. Mutta Herran apu ja antama woima oli myös runsas ollut. Sentähden oli woittokin suuri ollut, ja nyt oli loppukin hywä. Joosua oli elämässään toteuttanut Herran sanan: „ole uskollinen kuolemaan asti, niin minä sinulle elämän kruunun annan," ja warmaan sai hän nyt kuollessaan kuulla suloisen käskyn: „mene Herrasi iloon." Joosua kuoli 110 wuoden wanhana ja haudattiin Timnat-Serah'iin, Joosuan perintökaupungissa Efraimin wuorella.

Todistuksen majan pohjakuwa.

a) Näköleipäin pöytä. b) Kynttiläjalka. c) Suitsutus-alttari. d) Liiton-arkki. e) Pesumalja. g) Poltto-uhrin alttari. h) Maasta tehty porras.

Todistuksen majan kuwa (ilman nahkapeitteitä).

Siinain vuoristo.

D. Tuomarein ja kuningas Saulin aika.

I. Tuomarit Israelissa.

42. Ensimmäiset tuomarit.

Tuom. 1—5 l.

Herra itse oli Mooseksen ja Joosuan walinnut kansansa johtajiksi, ja he oliwat kumpikin täyttäneet työn, minkä Herra oli heille määrännyt tehtäwäksi. Joosuan jälkeen ei Herra asettanutkaan Israelille erityistä johtajata. Herra itse hallitsi ja johti nyt kansaansa niitten asetusten ja sen järjestyksen mukaan, jotka hän oli Mooseksen ja Joosuan kautta antanut. Sentähden ei Joosuakaan eläessään puhunut mitään seuraajastaan Israelin johdossa. Hän sanoi waan: „Peljätkäät siis nyt Herraa ja palwelkaat häntä täydellisesti ja uskollisesti." Tuomarien aika on warsinaisesti **theokratian** eli **Jumalanhallituksen aika** Israelissa. Jo tämä seikka yksistänsä osoittaa meille tuomarien ajan tärkeyden.

Kanaanmaassa asui wielä monessa kohden pakanoita, joitten asuntopaikkojen walloittaminen ja asukasten häwittäminen oli Joosuan ajalta jäännyt eri sukukuntien tehtäwäksi, kunkin omalla alueellansa. Joosuan kuoleman jälkeen kysyiwät sentähden Israelin lapset Herralta (arwatenkin ylimmäisen papin rintakilwen kautta, jossa oli „Urim ja Thummim" *), sanoen: „Kuka meistä ensisti menee sotaan ylös Kananealaisia wastaan?" Ja kun Herra wastasi: „Juuda menköön", niin läksiwät Juudan miehet sotaan, kutsuen liittoonsa wielä Simeonilaiset, jotka asuiwat Juudan alueilla ja rajamailla. Herra oli Juudan kanssa. He löi-

*) Katso siwu 245 ja 294.

wät Besekissä*) 10,000 miestä „Kananealaisia ja Feresiläisiä“ ja ottiwat Besekin kuninkaan, Adonibesekin, wangiksi ja leikkasiwat häneltä peukalot poikki, niinkuin hän oli ennen tehnyt niille kuninkaille, jotka hän oli woittanut. Sentähden näkeekin Adonibesek tässä Jumalan koston ja sanoo: „Niinkuin minä tein, niin on Jumala minulle maksanut.“ Hän wietiin sitten Jerusalemiin ja kuoli siellä. Senjälkeen walloitettiin Jerusalem, joka kaupunki kuitenkin myöhemmin taas joutui Jebusilaisten käsiin (Tuom. 1, 21; 19, 11. 12). Juuda ja Simeon puhdistiwat sitten omien alueittensa wuorimaat Kananealaisista ja woittiwat muutamia kaupunkeja Filistealaisten rantamaalla. Myöskin Josefin lapset läksiwät taisteluun ja walloittiwat Bethelin.**) Mutta muita walloituksia ei Raamattu kerrokaan; se luettelee sitten ne sukukunnat, jotka antoiwat pakanoitten asua keskellänsä. Niinikään luettelee se eri sukukunnissa monta paikkaa, joissa pakanoita asui. Israelilaiset eiwät siis täyttäneetkään Herran käskyä. Herra oli ankarasti kieltänyt heitä tekemästä liittoa Kanaanmaan pakanallisten asukasten kanssa ja oli käskenyt heitä häwittämään kaikki pakanain epäjumalat ja epäjumalanpalweluksen paikat (esim. 5. Moos. 12, 1 ss). Nyt moni sukukunta salli pakanain asua keskellänsä harjoittaen epäjumalanpalwelustaan, ja tyytyiwät siihen, että tekiwät heidät weronalaisiksi. Tämä Herran selwän käskyn laiminlyöminen ei woinut jäädä rankaisematta. Se tuotti paljon katkeria hedelmiä Israelin lapsille, niinkuin kohta saamme nähdä. — Niinikään kristittyjenkin keskeen oma lihallinen mieli, ihmisten mielien katsominen, wäärä suwaitsewaisuus epäuskoa ja wääriä oppeja kohtaan y. m. sokaisee ihmisen ja wiettelee häntä Herran käskyjen laiminlyömiseen. Walwokaamme ja sanokaamme Herral-

*) Besek on haettawa Sikemin ja siitä koilliseen Jordanin puolella löytywän Betsean eli myöhemmin Scythopolis nimisen kaupungin wälillä. Adonibesek, joka oli julma hirmuwaltias, ei ollut Joosuan aikana liittynyt muihin kananealaisiin kuninkaisiin, waan wiisaasti pysynyt hiljallansa ja niinmuodoin säilyttänyt waltansa. Nyt patasi hänet kuitenkin Israelilaisten kostawa käsi.

**) Bethel oli Efraimin ja Benjaminin rajamailla ja kuului Benjaminilaisille.

le sydämmessämme psalmistan kanssa: **Sinun sanas on minun jalkaini kynttilä ja walkeus minun teilläni.** (119, 105).

Herra on aina sama uskollinen kansansa johdattaja. Hän nytkin muistuttaa ja waroittaa Israelin lapsia. „Herran enkeli astui ylös Gilgalista Bokimiin", kertoo Raamattu. Tämä Herran enkeli oli sama „liiton enkeli", lihaan ilmestynyt Jumalan Poika, Herran „sotajoukkojen päämies", joka johdatti Israelin kansaa, ja joka oli ilmestynyt Joosualle Gilgalissa Jerikon edessä. Herran enkeli nuhtelee Israelin lapsia siitä, että oliwat tehneet liiton pakanain kanssa eiwätkä kukistaneet heidän alttareitansa, ja sanoo: „Ette totelleet minun ääntäni; miksi olette sen tehneet?" Myöskin lausuu hän wanhurskaan tuomion sanoja: „En minä aja heitä teidän edestänne pois; waan he owat teille paulaksi ja heidän jumalansa teille werkoksi." Tämä silmillä nähtäwä Herran ilmestys ja nämä korwilla kuultawat Herran sanat waikuttiwat sywästi kansaan. — Ah, kuinka woimallisesti ja suloisesti mahtoikaan Herra puhua! Woimallinen ja suloinen oli kalliin Wapahtajammekin puhe lihansa päiwinä. Kansa „korotti äänensä ja itki", jonka tähden tätä paikkaa kutsuttiin Bokim*) s. o. itkewäiset. Myöskin uhrasiwat he Herralle.

Kansa katui siis ja tahtoi tehdä parannusta; sen osoittaa heidän itkunsa ja uhrinsa. Mutta ei mikään näkywä ilmestys eiwätkä mitkään ulkonaiset merkit woi ihmistä pelastaa, jos hänen sydämmensä luopuu pois Herran kuuliaisuudesta. Kansan katumus Bokim'issa ei ollut yleinen eikä tullut pysywäiseksi. Israelin lapset unohtiwat Herran sanat, wallankin kun wanhempi polwi, joka oli nähnyt Herran woimalliset työt Mooseksen ja Joosuan aikana, oli kuollut. He tekiwät liittoja niitten pakanain kanssa, jotka heidän keskellänsä asuiwat; he naiwat heidän tyttäriänsä ja antoiwat itsensä wietellä heidän jumaliaan palwelemaan ja heidän tapojaan noudattamaan. Näin muodoin tuliwat pakanat heille „paulaksi" ja heidän jumalansa heille „wer-

*) Bokim on tuntematon paikka; luultawasti se oli Bethelin tahi Silon lähellä, joissa paikoissa kansa tuomarien aikana kokoontui.

koksi." Israel, miksi unohdit ensimmäisen rakkautesi! Kansa „hylkäsi Herran ja palweli Baalia ja Astarothia" **).

Koska Herra oli ottanut Israelin omaksi kansakseen, niin sai se nyt tuntea wanhurskaan johtajan rangaistuksen. „Niin julmistui Herran wiha Israeliin." „Herra myi heitä wihollistensa käsiin ympäristölle." Wiholliset ryöstiwät Israelia, joka ei nyt woinutkaan itseänsä puolustaa; ja „Herran käsi oli heitä wastaan onnettomuudeksi." Niin käwi, kuin Herra oli sanonut. — Niin käypi aina. Onnettomaksi tulee sen ihmisen retki, joka tunnettuaan Herran sanan, sen kuitenkin hylkää. **Jos sinä etsit häntä (Herraa), niin sinä löydät hänen; jos sinä hylkäät hänen, niin hän sinun hylkää iankaikkisesti** (1 Aik. 28, 9).

Kun nyt Israelin lapset waiwattuina ja ahdistettuina ollessaan huusiwat Herran tykö, niin Herra kuuli heidän huokauksensa ja armahti heitä. Hän herätti heille **Tuomarit**, joille hän antoi Hengestänsä, niin että ne wapahtiwat Israelin wihollisten sorron alta. Nämä tuomarit eiwät olleet hallitsijoita tawallisessa merkityksessä, eiwätkä olleet kansan walitsemiakaan. Ne oliwat Herran walitsemia ja herättämiä aseita, joitten kautta hän pelasti ahdistetun Israelin. Sentähden tämä pelastuminen ei tapahtunutkaan aina suuren sotajoukon awulla, waan tuomarit toimittiwat tehtäwänsä milloin yksinänsä erinomaisen urhentensa ja woimansa kautta, milloin pienen sotajoukon awulla, milloin taas aiwan rauhallisella tiellä, niinkuin Samuel, joka palautti kansan katumuksessa Herran tykö. Useimmiten he, sittekuin pelastustyö oli tapahtunut, nauttiwat kunnioitusta ja oliwat ikäänkuin kansan johtajia, ainakin omassa maaosassaan, elämänsä loppuun asti. Tuomarit oliwat niinmuodoin uskon sankareita, jotka uskossa ja Jumalan woimassa tekiwät työnsä (Hebr. 11, 32—34).

Merkillinen kansa oli tämä Israelin kansa! Ei koko maan päällä muualla sellaista kansaa ole löytynyt. Jumala, taiwaan

**) Baal merkitsee „herra" ja oli monen pakanakansan ylijumala. Astaroth eli yksikössä Astarte oli Baalin rinnalla ajateltu naisjumala; häntä palweltiin usein irstaisilla menoilla.

ja maan Herra, oli heidän hallitsijansa; hänen käskyjänsä ynnä hänen käskyläisiänsä he tottelivat — ainakin oli heillä mahdollisuus sitä tehdä. Maallista hallitsijaa heillä tällä tuomarien aikakaudella ei ollut. Kansan keskuudesta ei noussut vallan- ja kunnianhimoisia henkilöitä, jotka olisivat itsensä hallitsijoiksi ja itsevaltiaiksi korottaneet; yksi ainoa tänkaltainen henkilö oli, nimittäin Abimelek, joka Sikemissä korotti itsensä kuninkaaksi. Kansa oli yhteiskunnallisessa suhteessa vapaana ja tyytyväisenä; ei ollut Israelissa orjia eikä orjuuttajia. Tämä tuomarien aika, samoin kuin Jumalan hallituksen aika yleensä, olisi Israelille ollut onnen ja vapauden aika, jos he vaan olisivat olleet Herralle kuuliaiset ja häneen tyytyneet. Herrassahan on oikea onni ja vapaus. — Israelin kansa antaa meille tässä kohden kuvan, vaikka tosin vaillinaisen kuvan, Kristuksen näkymättömästä valtakunnasta, jossa hän, elämän ruhtinas, hallitsee omiansa pyhyydessä ja vanhurskaudessa iankaikkisesti.

Tuomareita oli Israelissa kaikkiaan 15, jos siihen luetaan Eli ja Samuel, joista puhutaan Samuelin edellisessä kirjassa. Lähdöstä Egyptistä Salomon temppelin rakentamiseen saakka oli 480 vuotta (1 Kun.6, 1). Kun tämä aika lasketaan järjestyksessä niitten harvojen tässä kohden tarpeellisten tiedonantojen johdossa, joita Raamattu meille tarjoaa, saamme seuraavan taulun, joka tietysti ei kaikin paikoin voi olla aivan varma.

Korpivaellus	40 vuotta.
Joosuan aika, jos Joosua oletetaan yhtä vanhaksi kuin Kaleb (Joos. 14, 10 ja Tuom. 2, 8). . .	32 „
Rauha Joosuan jälkeen	40 vuotta.
Kusan Risathaimin, Mesopotamian kuninkaan sorto	8 „
Pelastus Othnielin kautta ja senjäl-	

keinen rauha	40	„
Moabilaisten sorto	18	„
Pelastus Ehudin kautta ja sen jälkeen seuraawa rauha	80	„
Tällä ajalla waikutti myös Samgar lännessä ja esti Filistealaisten hyökkäyksen, sekä Debora ja Barak pohjoisissa maakunnissa.		
Midianilaisten sorto	7	„
Pelastus Gideonin kautta ja sen jälkeen seuraawa rauhan aika .	40	„
Abimelek Sikemissä	3	„
Tholan ja Jairin waikutus ennen Ammonilaisten hyökkäystä (arwiolta)	7	„
Ammonilaisten sorto	18	„
Pelastus Jeftan kautta ja hänen tuomarin-aikansa	6	„
Ebzan tuomari	7	„
Elonin ja Abdonin tuomarin-aika ennen Filistealaisten hyökkäystä (arwiolta)	11	„
Filistealaisten sorron aika, jolloin Eli, Simson ja Samuel oliwat tuomareina	40	„
Samuel yksinään tuomarina ennen Saulin kuninkaaksi tuloa . . .	8	„
Saulin hallitus	32	„
Dawidin hallitus	40	wuotta.
Salomon hallitus ennen temppelin rakentamista	3	„
Yhteensä	480	wuotta.

Kun Israelin lapset Joosuan kuoleman jälkeen tekiwät pahaa Herran edessä, julmistui Herran wiha, ja hän antoi heidät Mesopotamian*) kuninkaan **Kusan Risathaim'in** käsiin. Kahdeksan wuotta piti Israelilaisten palwella tätä muukalaista walloittajaa. Silloin huusiwat he Herran tykö, ja Herra armahti heitä ja herätti heille wapahtajan, **Othniel'in**, „Kalebin nuoremman weljen Kenaanin pojan", joka tuli Israelin ensimmäiseksi tuomariksi. „Herran henki tuli hänen päällensä" ja hän läksi sotaan, ja „Herra antoi Syrian kuninkaan tulla hänen käsiinsä". Sen jälkeen oli maa rauhassa 40 ajastaikaa.

Kun Israelin lapset Othnielin kuoleman jälkeen taas luopuiwat Herrasta, antoi hän heidät **Moabilaisten** waltaan. Moabilaisten hallitsija E g l o n teki liiton Ammonilaisten ja Amalekilaisten kanssa, meni yli Jordanin ja walloitti Jerikon. Kahdeksantoista wuotta piti Israelin lasten palwella Eglonia ja maksaa hänelle weroa. Silloin kääntyiwät Israelilaiset Herran tykö ja huusiwat apua. Herra herätti heille wapahtajan, **Ehud'in**, Benjaminin suwusta. Ehudin piti wiedä Israelilaisten weronlahjoja Eglonille. Kun hän oli lahjat perille saattanut ja lähettänyt pois seuralaisensa, palasi hän jälleen yksinänsä Eglonin tykö. Se epäjumalanpalwelus, jota hän näki harjoitettawan Gilgalissa, jossa kuningas piti majaa, nähtäwästi herätti hänen kiiwauttansa kostamaan. Ehud ilmoitti itsellänsä olewan jotakin salaista sanomista kuninkaalle, ja kun hän sitten jäi kahden kesken Eglonin kanssa, joka oleskeli huoneensa wiileässä yläkerroksessa, tempasi hän waatteensa alle kätketyn miekkansa ja pisti kuninkaan kuoliaaksi. Sitten lukitsi hän huoneen owet ja läksi pakoon. Kuninkaan palwelijat odottiwat kauan, ennenkuin rohkeniwat owet awata, koska luuliwat kuninkaan lepääwän huoneessaan. Sillä aikaa ennätti Ehud paeta ja antoi heti puhaltaa torwea Efraimin wuorella sotaan

*) Hebrean kielellä on Syria A r a m, tässä A r a m N a h a r a i m s. o. Eufrat ja Tigris wirtain wälinen Syria eli Mesopotamia.

kokoontumisen merkiksi. Sinne kokoontui kiireesti Israelin sotilaita, ja niitten kanssa riensi Ehud Jordanin luotuspaikoille, walloitti ne ja esti niinmuodoin wihollisten palausmatkan. Lähes 10,000 miestä kaatui Moabilaisten sotajoukosta, ja „niin Moabilaiset nöyryytettiin Israelin lasten käden alle." Sen jälkeen lepäsi maa 80 wuotta.

Tämän lepoajan loppupuolella, Ehudin kuoleman jälkeen, oli kuitenkin lännessä ja pohjoisessa lewottomuutta. Lännessä nousi silloin tuomariksi **Samgar**, joka löi 600 Filistealaista „karjan kaarekkella" s. o. sauwalla, jolla härkiä ohjataan. „Hän myös wapahti Israelin." Pohjoisissa maakunnissa antoi Herra Israelin lasten, kun he tekiwät pahaa Herran edessä, joutua Jabin'in, Kananealaisten kuninkaan käsiin, joka Hazorissa*) asui. Jabinin päämiehellä Sisseralla, joka piti majaa Haroseth'issa**), oli 900 rautawaunua***). Nämä Kananealaiset „waiwasiwat Israelin lapsia tylysti" 20 wuotta. Kun Israelin lapset huusiwat Herran tykö, tuotti hän heille pelastuksen. Profetissa **Debora** „tuomitsi Israelia siihen aikaan;" hän asui Efraimin wuorella Raman ja Bethelin wälillä palmupuun alla, jota sittemmin kutsuttiin Deboran palmupuuksi. Hän lähetti ja kutsui **Barakin**, Naftalin suwusta, ja käski häntä Herran nimessä kokoamaan Sebulonin ja Naftalin suwusta 10,000 miestä ja lähtemään tämän sotajoukon kanssa Taborin wuorelle, sillä Herra oli Kisonin ojan tykönä antawa Sisseran sotajoukkoineen hänen käsiinsä. Barak lupasi lähteä sotaan ainoastaan siinä tapauksessa, että Debora seuraisi mukana. Debora suostuu lähtemään, mutta ilmoittaa samalla Barakille: „et sinä kunniaa woita tällä tiellä, jotas menet, sillä Herra myy Sisseran waimon käsiin." Sitten Barak kokoaa Naftalissa 10,000

*) Hazor oli nähtäwästi Naftalin alueella Merom-järwen pohjoispuolella.

**) Länteenpäin Asseria kohden.

***) Sotawaunut, joihin oli kiinnitetty teräwiä aseita ja joissa sodassa ajoi sotilaita.

miestä ja lähtee Taborin wuorelle*). Kun Sissera saa sen kuulla, lähtee hän sotajoukkoineen ja rautawaunuineen eteläänpäin ja asettuu Kisonin ojan tykö Jisreelin tasangolle. Hewosineen ja rautawaunuineen oli hänen edullisempi taistella tasangolla. Silloin sanoi Debora Barakille: „Nouse, sillä tämä on se päiwä, jona Herra on antanut Sisseran sinun käsiis.“ Nyt läksi Barak wuorelta alas wihollista wastaan; ja Herra kauhistutti Kananealaisia, niin että Sisseran suuri ja peljättäwä sotajoukko kääntyi pakoon, ja Sissera itse hyppäsi waunustaan ja pakeni jalan. Barak miehinensä ajoi wihollista takaa Harosethiin asti ja löi koko Sisseran sotajoukon. Mutta Sissera tuli paetessaan Jael'in**) majan tykö. Tämä Jael oli arwossa pidetty henkilö, ja woikka hän kuului Kenitiläisiin, jotka eliwät rauhassa kuningas Jabinin kanssa, liittyi hän nyt wanhoihin sukulaisiinsa Israelilaisiin ja taisteli heidän puolestansa. Jael otti Sisseran majaansa, antoi hänelle rieskaa juoda ja peitti hänen waatteella. Mutta kun Sissera oli wäsyneenä nukkunut, otti Jael wasaran ja löi naulan hänen päänsä läpi, niin että se meni maahan kiinni. Kun Barak ajaen wihollista takaa tuli Jaelin majalle, meni Jael hänelle wastaan ja sanoi: „tule, minä osoitan sinulle miehen, jota sinä etsit.“ Ja kun Barak meni majaan, niin katso, Sissera makasi kuolleena. — Barak ei siis saanut sortajien päämiehen kaatamisen kunniata, koska hänellä ei ollut uskon rohkeutta mennä taisteluun ilman Deboraa, waan Jael wei sen kunnian häneltä, niinkuin Debora oli sanonut. Näin „nöyryytti Jumala Jabinin, Kananealaisten kuninkaan“, ja Israelilaiset wahwistuiwat, niin että „he hänen peräti häwittiwät.“ „Sen jälkeen oli maa lewossa 40 ajastaikaa.“

---

*) Taborin wuori on Jisreelin tasangon koillisreunalla; wuorelta oli hywä laskeutua alas tasangolle wihollisten päälle.

**) Jael oli Heberin waimo Kenitiläisestä kansasta (katso s. 289). Kenitiläiset oliwat seuranneet Israelilaisia Kanaanmaalle ja ruwenneet asumaan Juudassa (Tuom. 1, 16), mutta majailiwat pohjoisemmassakin aina Naftalin alueelle asti.

Tämän Israelin pelastumisen johdosta weisasiwat Debora ja Barak woittowirren. Ylewissä sanoissa kaikuu tästä wirrestä Herran kansan woittoriemu ja ylistys Herralle. Se alkaa kehoituksella kiittämään Herraa, ja päättyy toiwotuksella Herran puoleen, että ne, jotka Herraa rakastawat, olisiwat niinkuin nousewa aurinko woimassansa. Niitä sukukuntia, jotka ottiwat osaa taisteluun Israelin wihollisia wastaan, kiitetään, mutta niitä taas moititaan, jotka tässä asiassa oliwat welttoja olleet. Kenitiläistä waimoa Jaelia ylistetään tässä siunatuksi waimoin joukossa.

Ehudin murhanteosta ja Jaelin menetyksestä Sisseraa kohtaan tahdomme huomauttaa, että ne oliwat kostoa Herran ja Herran kansan puolesta niille, jotka oliwat Israelia ryöstäneet ja sortaneet. Ne eiwät lähteneet oman edun etsimisestä, waan Herran kansan edun tähden kiiwaudesta Herran puoleen. Nämä mainitut henkilöt oliwat siis Herran koston wälikappaleita. Tällä ei ole kuitenkaan sanottu, että se keino, jota he käyttiwät, oli oikea ja Herralle otollinen. Päinwastoin näyttää siltä, että he Herran kostontyössä antoiwat sijaa luonnolliselle kiiwaudelleen ja julmuudelleen.

43. Gideon.

Tuom. 6—9 l.

Israelin lapset tekiwät taas pahaa Herran edessä. Edelliset katumuksen waikutukset ja Herran awun-annon työt unohdettiin. Israelin lasten sydän kääntyi pakanain epäjumalanpalwelukseen ja elämäntapoihin; ne owat syntiselle lihalle mieluisemmat kuin Herran sana. Silloin antoi Herra Israelilaiset **Midianilaisten** käsiin, joihin oli liittynyt Amalekilaisia ja muita korwen roswojoukkoja. He tuliwat „laumoinensa ja majoinensa", „niinkuin suuri metsäsirkkain paljous", ja häwittiwät maan kaswon sekä ryöstiwät kansaa. Israelilaisten täytyi paeta wuoren rotkoihin ja linnoihin, woidakseen turwassa olla ja omaisuuttansa säilyttää. Midianilaisten käsi oli „ylen ankara Israelin päällä" seitsemän ajastaikaa*). Tässä suuressa ahdistuksessaan

*) Israelilaiset eiwät woineet tätä estää eikä itseänsä puolustaa, sillä Herra oli ottanut auttawan kätensä heidän pääl tänsä ja he oliwat useimmat Herrasta luopumisen kautta tulleet heikoiksi ja pelkureiksi.

huusiwat Israelin lapset Herran tykö. Silloin kuuli Herra heidän huutonsa ja lähetti heille pelastajan **Gideonissa**, Manassen sukukunnasta. Mutta sitä ennen, jotta he huomaisiwat ja oikein katuisiwat pahat tekonsa, lähetti Herra profetan, joka Herran Israelin Jumalan nimessä muistutti kansaa, kuinka suuria armotöitä Herra oli heitä kohtaan tehnyt ja kuinka tottelemattomat Herran sanalle he oliwat olleet. — Katumus on siis käypä pelastuksen edellä. Eksyneen tulee syntinsä tuntea ja anteeksi anowaisena palata Herran tykö ennen kuin Herra osoittaa hänelle pelastuksen armon.

Kun Gideon, Joaksen poika, tappoi nisuja wiinakuurnassa (säilyttääkseen elonsa Midianilaisten ryöstöltä **Ofrassa** *), ilmestyi hänelle Herran enkeli, sama „liiton enkeli" eli Jumalan Poika, joka ennenkin oli ilmestynyt Israelin auttajana ja johdattajana. Hän sanoi Gideonille: „*Herra olkoon sinun kanssas, sinä wäkewä sotamies.*" Mutta Gideon, joka ei tietänyt tätä Herran ilmestykseksi, waan ajatteli ainoastaan kansansa ahdistusta ja omaa epätoiwoista tilaansa, wastasi: „Herrani, jos Herra on kanssamme, miksi meille siis kaikki nämä owat tapahtuneet? Kussa owat kaikki hänen ihmeensä, jotka isämme ilmoittiwat meille — — — —? Mutta nyt on Herra meidän hyljännyt ja antanut Midianilaisten käsiin." Gideonissa itsessään siis ei ollut woimaa ja rohkeutta; sentähden piti Herran antaman hänelle sitä. „Herra" **) sanoi hänelle: „*Mene tässä wäkewyydessäsi: sinä wapahdat Israelin Midianilaisten käsistä: enkö minä ole sinua lähettänyt?*"

*) Ofra oli Manassen alueella ja Abieserin suwun perintömaalla (Joos. 17, 2), johon sukuun Gideon kuului.

**) Enkeliä kutsutaan tässä Herraksi, Jehowaksi, josta näemme, että hän on samaa olentoa Jumalan kanssa.

— Näin Herra menettelee heikkojen palwelijainsa kanssa. Hän käskee, mutta hän antaa myös woiman ja poistaa epäilykset.

Gideon, joka rupeaa käsittämään, että itse Herra häntä puhuttelee, wetoaa nyt omaan heikkouteensa ja sukunsa mitättömyyteen, aiwan niinkuin Mooses ennen teki. Mutta Herra sanoo hänelle: „Totisesti minä olen sinun kanssas, ja sinä lyöt Midianilaiset niinkuin yhden miehen.“ Gideonin koko woima oli siis olewa Herrassa. Mutta Gideon pyytää wielä merkkiä ja sanoo: „Jos minä olen saanut armon sinun tykönäs, niin anna minulle merkki, että sinä se olet, joka minua puhuttelet“, sekä pyytää saada toimittaa ruoka-uhrin Herralle. Ja Herra ei wihastu Gideonin heikon uskon tähden, waan hän kärsii sen ja antaa merkin. Kun Gideon oli walmistanut ja asettanut uhrilahjansa kalliolle, ojensi Herran enkeli sauwansa ja kosketti sillä lihaan ja happamattomaan leipään, ja katso, „tuli nousi kiwestä ja kulutti kiwen ja sen happamattoman leiwän.“ Ja samalla katosi enkeli Gideonin silmäin edestä. Nyt tuli pelko Gideonille, kun hän Herran enkelin oli nähnyt; mutta Herra lohduttaa häntä ja sanoo hänelle: „Rauha olkoon sinulle! älä pelkää, et sinä kuole.“ Silloin rakensi Gideon Herralle alttarin, jonka hän kutsui „rauhan Herraksi“ (eli: „Herra on rauha“). — Nyt tiesi Gideon, että Herra oli häntä puhutellut ja aikoi häntä suureen toimeen. Nyt hänen ei tarwinnut enää epäillä, mikä oli Herran tahto, eikä peljätä, että hän omia lihallisia pyrintöjään ajaisi. Ihminen on niin halukas toimissaan noudattamaan omaa lihallista mieltään, waikka hän sanoo ja luulee seuraawansa Jumalan tahtoa. Nyt kun ewankeliumin sana meille täydellisesti paistaa, ei meidän kuitenkaan tarwitse näkywäisiä merkkejä odottaa eikä pyytää, tietääksemme Herran tahtoa. Herran sana Raamatussa ja Herran Hengen todistus uskowaisen sydämmessä sekä johdatus elämässä owat meille kylläksi ja woimakkaampia puhumaan meille kuin ulkonaiset merkit, jos Herra tahtoo meitä käskeä johonkin toimeen.

Sen jälkeen käski Herra Gideonia kukistamaan Baalin alttarin ja häwittämään epäjumalan (Astarten) puun, jotka löytyiwät hänen paikkakunnallaan. Herran työn pitää alkaman riettauksien poistamisella. Myöskin piti Gideonin wuoren kukkulalle rakentaman alttari Herralle ja walmistaman kaksi kalppia uhriksi. Gideon teki, niinkuin Herra oli käskenyt. Hän otti 10 palwelijatansa awuksensa ja häwitti yöllä epäjumalan alttarin ja patsaan. Kun kaupungin asuwaiset aamulla näkiwät, mitä oli tapahtunut, ja saiwat tietää, että Joaksen poika oli sen tehnyt, waatiwat he Joakselta, että hän antaisi poikansa heille, sillä hänen piti kuoleman. Niin sywästi oliwat kaupungin asukkaat langenneet, että tahtoiwat kuolemalla rangaista sitä, joka oli epäjumalan alttarin kukistanut! Epäjumalan alttarin oli Gideon häwittänyt, — siis oikeastaan hywän ja oikean työn tehnyt, ja kuitenkin tahtowat ihmiset hänen tappaa! — Semmoista kurjuutta on meillä, Jumala paratkoon, kristikunnassakin. Usein owat ne, jotka hywää työtä Jumalan sanan perustuksella owat harrastaneet, saaneet kärsiä wihaa, wainoa ja kuolemankin.

Joas ei antanut poikaansa rangaistawaksi. Gideonin rohkean työn kautta oli isäkin saanut rohkeutta. Hän wastasi kaupungin asukkaille: „Riitelettekö te Baalin puolesta? autatteko te häntä? joka riitelee hänen puolestansa, sen pitää kuoleman ennen aamua; jos hän on jumala, niin kostakoon itse, että hänen alttarinsa on kukistettu.“ Jumalan sanan woima ja rohkeus hänessä saiwat woiton. Jumalan rangaistusta peljäten eiwät kaupungin asukkaat rohjenneet pahaa aikomustaan täyttää. Joas ja Gideon jäiwät elämään. Sen jälkeen kutsuttiin Gideonia Jerub-Baaliksi (s. o. Baal kostakoon).

Siihen aikaan juuri oliwat Midianilaiset ynnä heidän roswoawat liittolaisensa kokoontuneet Israeliin ja lewittiwät majansa Jisreelin tasangolla*). Silloin „Herran Henki täytti

*) „Jisreelin laakso“ on iso tasanko Karmelin ja Gilboan wuorien wälillä ja antaa luoteisesta kaakkoon päin. Sen läpi wirtaa Kisonin oja.

Gideonin". Hän puhalsi pasunaan, ja hänen oma sukunsa, Abieserilaisten suku, seurasi häntä. Nyt olivat hekin Gideonin uskon-rohkeuden kautta saaneet intoa ja rohkeutta. Gideon lähetti myös sanan Manassille, Asserille, Sebulonille ja Naftalille, ja näitten sukukuntain sotilaita tuli hänen tykönsä. Ennenkuin Gideon läksi sotaan, pyysi hän vielä Jumalalta heikon uskonsa vahvistukseksi merkkiä siitä, että Jumala todellakin hänen kätensä kautta aikoi Israelin pelastaa. Jumala ei Gideonin puheesen mitään vastannut, mutta merkit kuitenkin (kasteen kostuttamassa ja kuivassa lampaannahassa [6, 36—40]) tapahtuivat Gideonin pyynnön mukaan. — Heikko ihminen tarvitsee Jumalan toimissa ollessaan alinomaa uskon vahvistusta, ja Gideonille se annettiin ulkonaisen merkin kautta. Nyt hän oli varustettu uskon sankarina Israelia pelastamaan.

Gideonin luo oli kokoontunut 32,000 miestä. Aivan suuri sotajoukko tämä ei ollut Midianilaisten laumoihin verraten, joita oli ainakin 135,000 miestä (Tuom. 8, 10). Mutta Herra sanoi kuitenkin: „Ylen paljon on väkeä sinun kanssas —; ehkä kerskaisi Israel itseänsä minua vastaan ja sanoisi: minun käteni vapahti minun. Niin anna nyt huutaa kansan korvissa ja sanoa: joka on pelkuri ja hämmästynyt, palaitkoon ja nopeasti rientäköön Gileadin vuorelta." **) — Gideonin ja Israelin tuli nyt oppia, ettei Herran kansan pidä turvautuman ihmisvoimiin, vaan yksistänsä Herran apuun. Milloin Herra ihmisten keskken ajaa asioitansa, silloin raukeavat ihmisvoimat, „lihallinen käsivarsi", tyhjäksi.

Gideonilta kysyttiin tässä erinomaista uskoa Herraan, jotta hän voisi tehdä, niinkuin Herra oli käskenyt. Hän tiesi,

---

**) S. o. kääntyköön pois eli takaperin tieltä Gileadin vuorta kohden. Gideonin voittoretki oli nimittäin käypä Jordanille päin Gileadin vuorta kohden.